

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

другий (магістерський) рівень вищої освіти

**на тему: Організаційно-методичні та практичні аспекти обліку,
оподаткування та аудит розрахунків за виплатами працівникам**

Виконала:

Кузнєцова Інна Вікторівна
здобувач спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Керівник:

Гордієнко Микола Іванович
професор кафедри обліку і оподаткування

Рецензент:

Сема Оксана Григорівна
заступник головного бухгалтера
комунального підприємства
«Міськводоканал» Сумської міської ради
м. Суми

Суми – 2025

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет	Економіки і менеджменту
Кафедра	Обліку і оподаткування
Ступінь вищої освіти	Магістр
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»

Затверджую:	
Завідувач кафедри	І.М. НАЗАРЕНКО

« 08 » листопада 2024 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Кузнєцової Інни Вікторівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема роботи: Організаційно-методичні та практичні аспекти обліку, оподаткування та аудит розрахунків за виплатами працівникам

2. База практичного дослідження:

Комунальне підприємство «Міськводоканал» Сумської міської ради м. Суми

керівник роботи **Гордієнко Микола Іванович, к.е.н., професор**

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по університету від 25.11. 2024 р. № 3878/ос

3. Строк подання здобувачем закінченого проекту (роботи) 08грудня 2025 року

4. Вихідні дані до проекту (роботи):

первинні та зведені документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, статутні та

установчі документи, фінансова, статистична, бюджетна та податкова звітність,

законодавчо - нормативні акти з питань обліку, оподаткування та аудиту розрахунків,

фахові наукові статті та доповіді на міжнародних конференціях з питань сучасного

стану та вдосконалення обліку, оподаткування та аудит розрахунків за виплатами

Працівникам.

5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

дослідити понятійну сутність та особливості розрахунків з оплати праці, як об'єкта обліку;

вивчити нормативно-інформаційне забезпечення з теми дослідження;

охарактеризувати роль та значення військового збору у фінансовій системі України;

навести організаційно – економічну характеристику комунального підприємства;

розкрити стан організації обліку розрахунків та кадрової роботи;

визначити особливості розрахунків за податками (зборами) по оплаті праці;

дослідити особливості організації аудиту розрахунків; визначити методологію перевірки

та порядок формування документування за результатами надання аудиторських послуг;

сформулювати висновки.

6. Дата видачі завдання

«08» листопада 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів підготовки кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення та затвердження теми дослідження, складання плану – графіку виконання роботи	листопад 2024 р.	
2.	Підбір та аналіз літературних джерел, підготовка першого теоретичного розділу	грудень 2024 р. - січень 2025 р.	
3.	Збір аналітичної інформації, обробка результатів дослідження та підготовка другого розділу роботи	лютий-липень 2025 р.	
4.	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи	вересень - жовтень 2025 р.	
5.	Підготовка висновків, пропозицій та узгодження з керівником	жовтень-листопад 2025 р.	
6.	Підготовка кінцевого варіанту кваліфікаційної роботи	листопад 2025 р.	
7.	Опрацювання зауважень керівника, перевірка на автентичність	01-04 грудня 2025 р.	
8.	Рецензування кваліфікаційної роботи	02-10 грудня 2025 р.	
9.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі, деканат	08 грудня 2025 р.	
10.	Підготовка доповіді, презентації до кваліфікаційної роботи та її попередній захист	08-10 грудня 2025 р.	
11.	Захист кваліфікаційної роботи	11-12 грудня 2025 р.	

Здобувач вищої освіти за другим
(магістерським) рівнем

Інна КУЗНЄЦОВА

Керівник роботи

Микола ГОРДІЄНКО

АНОТАЦІЯ

Кузнєцова І.В. «Організаційно-методичні та практичні аспекти обліку, оподаткування та аудит розрахунків за виплатами працівникам». Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» за освітньою програмою «Облік і оподаткування» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування», Сумський національний аграрний університет, Суми. 2025.

Забезпечення соціально-економічного розвитку будь-якого міста, району в значній мірі залежить від можливостей і потенціалу комунальних підприємств (КП), адже вони, є основою життєзабезпечення регіонів, забезпечуючи життєва важливі послуги, створюючи робочі місця та впливаючи на інфраструктуру, що прямо залежить від їх ефективності, прозорості та інвестицій у модернізацію, сприяючи соціально-економічному розвитку громад. В сучасному світі в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій, інтеграції в глобальні світові наукові простори, а також стрімких змін в українському законодавстві, пов'язаному з воєнним станом у країні, актуальність дослідження організаційних, методичних та практичних аспектів обліку, оподаткування та аудит розрахунків за виплатами працівникам набуває особливої важливості.

Організаційні, методичні та практичні основи здійснення та відображення в обліку розрахунків за виплатами працівникам, а також оподаткування доходів працівника та їх аудит, потребують певного удосконалення, що і відображає актуальність обраної теми дослідження.

Проведений аналіз наукових досліджень та публікацій дозволив зробити висновки та сформулювати власні результати наукового дослідження, які мають окремі елементи наукової новизни, а саме: = сформоване авторське визначення, терміну «заробітна плата», як результат власних досліджень діючих нормативних документів та наукових праць;= обґрунтовану потребу вдосконалення національних бухгалтерських положень для відповідності міжнародним вимогам, що буде сприяє інтеграції у глобальну економіку та посиленню міжнародних господарських взаємовідносин;= доведено, що з метою забезпеченості збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану, військовий збір прямо впливає на спроможність держави захищати свої території;= визначені етапи аудиту у межах яких аудиторам (аудиторській фірмі) потрібно спланувати аудиторські процедури, які будуть виконані у процесі незалежної перевірки щодо розрахунків;= впровадження у практику основ і правил створення робочої документації, створення альбому форм аудиторських робочих документів, видання на державному рівні методичних рекомендацій щодо складання плану та програми проведення аудиту, тощо

Ключові слова: облік, аудит, оподаткування, комунальне підприємство, стратегія розвитку.

SUMMARY

Kuznetsova I.V. «Organizational, methodological and practical aspects of accounting, taxation and audit of payments to employees». Qualification work for the degree of higher education «Master» in the educational program «Accounting and Taxation» in the specialty 071 «Accounting and Taxation», Sumy National Agrarian University, Sumy. 2025.

Ensuring the socio-economic development of any city, district largely depends on the capabilities and potential of municipal enterprises (KP), because they are the basis of the life support of regions, providing vital services, creating jobs and influencing the infrastructure, which directly depends on their efficiency, transparency and investments in modernization, contributing to the socio-economic development of communities. In the modern world, in the conditions of the rapid development of information technologies, integration into the global scientific spaces, as well as rapid changes in Ukrainian legislation related to martial law in the country, the relevance of the study of organizational, methodological and practical aspects of accounting, taxation and audit of payments for employee benefits is gaining particular importance.

The organizational, methodological and practical foundations of the implementation and reflection in the accounting of payments for employee benefits, as well as taxation of employee income and their audit, require some improvement, which reflects the relevance of the chosen research topic.

The analysis of scientific research and publications made it possible to draw conclusions and form our own results of scientific research, which have certain elements of scientific novelty, namely: = the author's definition of the term «salary» as a result of our own research into current regulatory documents and scientific works; = a justified need to improve national accounting regulations to comply with international requirements, which will contribute to integration into the global economy and strengthening international economic relations; = it is proven that in order to ensure the balance of budget revenues during the period of martial law, military levies directly affect the state's ability to defend its territories; = the stages of the audit are determined within which auditors (audit firm) need to plan audit procedures that will be performed in the process of an independent check of calculations; = implementation in practice of the principles and rules for creating working documentation, creating an album of forms of audit working documents, issuing methodological recommendations at the state level for drawing up an audit plan and program, etc.

Keywords: accounting, audit, taxation, municipal enterprise, development strategy.

ЗМІСТ

	ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1	МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	11
1.1	Сутність та особливості розрахунків з оплати праці	11
1.2	Нормативно-інформаційне забезпечення обліку, аудиту та оподаткування розрахунків за виплатами	14
1.3	Військовий збір у фінансовій системі України, його роль та значення	16
РОЗДІЛ 2	СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ	20
2.1	Організаційно-економічна характеристика об'єкта дослідження	20
2.2	Стан організації кадрової роботи та облік розрахунків з оплати праці на підприємстві	31
2.3	Бухгалтерський облік розрахунків за податками (зборами) по оплаті праці	42
РОЗДІЛ 3	ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ	53
3.1	Особливості організації аудиту розрахунків з оплати праці у комунальному підприємстві	53
3.2	Методологія аудиту та формування робочої документації аудитора	59
3.3	Підсумкові документи за результатами надання аудиторських послуг	67
	ВИСНОВКИ	73
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77
	ДОДАТКИ	83

ВСТУП

Забезпечення соціально-економічного розвитку будь-якого міста, району в значній мірі залежить від можливостей і потенціалу комунальних підприємств (КП), адже вони, є основою життєзабезпечення регіонів, забезпечуючи життєва важливі послуги (вода, тепло, вивіз сміття), створюючи робочі місця та впливаючи на інфраструктуру, що прямо залежить від їх ефективності, прозорості та інвестицій у модернізацію, сприяючи соціально-економічному розвитку громад. Сьогодні, на жаль, рівень розвитку даної галузі не повністю задовольняє потреби населення та підприємств.

Проблеми, які існують у комунальному господарстві, стосуються кожного мешканця України; вони обумовлені недосконалістю в управлінні комунальними підприємствами, низькою якістю надання комунальних послуг, неефективністю їх діяльності, недостатнім фінансовим забезпеченням та багатьма іншими чинниками, що істотно впливає на рівень якості життя населення країни та її регіонів.

Суми завжди славилися прекрасними гідрологічними умовами, тому з давніх часів основним джерелом води у місті були колодязі та криниці. З плином часу, місто повинно було вирішувати питання, пов'язані не лише із забезпеченням питною водою населення, а й питання санітарного стану дворів, вулиць і шляхів. Це вимагало нових підходів до водопостачання та вивезення нечистот.

На сьогодні потужність водопроводу комунального підприємства «Міськводоканал» Сумської міської ради складає 95, 66 тис. м³ на добу. Фактична подача в місто складає 55-60 тис. м³ на добу.

Водопостачання здійснюється цілодобово з підземних джерел на шести водозаборах міста, на яких є 75 артезіанських свердловин. Вода подається з підземних джерел верхньокрейдяного горизонту, сеноман-нижньокрейдяного та юрсько-тріасового комплексів.

Для забезпечення водопостачання в місті Суми знаходиться в експлуатації 526,86 км водопровідних мереж діаметром від 50 до 800 мм.

Водовідведення здійснюється каналізаційними мережами загальною довжиною 329,55 км. Працюють 19 каналізаційних насосних станцій, з них шість перекачують стічні води безпосередньо на міські очисні споруди, а тринадцять - в басейни цих станцій.

Міські очисні споруди проектною потужністю 135 тис. м³ на добу забезпечують необхідне очищення стічних вод згідно з вимогами регламенту, санітарно-епідеміологічних органів, екологічної інспекції. Фактично очисні споруди забезпечують очищення стічних вод в об'ємі 65-70 тис. м³.

В сучасному світі в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій, інтеграції в глобальні світові наукові простори, а також стрімких змін в українському законодавстві, пов'язаному з воєнним станом у країні, актуальність дослідження організаційних, методичних та практичних аспектів обліку, оподаткування та аудит розрахунків за виплатами працівникам набуває особливої важливості.

Адже відомо, що робоча сила – це основа любого виробництва, а ринкові відносини формують попит і пропозицію на ринку праці, впливаючи на економіку в цілому.

На сьогодні даному питанню присвячено багато наукових публікацій, як вітчизняних так і зарубіжних науковців, зокрема: Будько О.В.[1], Гаєвська Н.І.[2], Жук В.М. [2], Гордієнко М.І.[3], Гуренко Т.О.[4], Мокієнко Т.В.[14], Остапенко Л.О.[18], Онищенко В. [17], Скрипник С.В. [32], Склярук І.П.[33], IvankovV.[36], Вааh G. [39] та інші.

Організаційні, методичні та практичні основи здійснення та відображення в обліку розрахунків за виплатами працівникам, а також оподаткування доходів працівника та їх аудит, потребують певного удосконалення, що і відображає актуальність обраної теми дослідження. Кваліфікаційна робота виконана у відповідності до напрямків наукових робіт Сумського національного аграрного університету з теми: «Теоретичні, методологічні та практичні аспекти трансформації формування та аудиту обліково-звітної компоненти управління

підприємств (установ, організацій) в транспаретних умовах інноваційної економіки» (номер держреєстрації 0122U 001378).

Метою роботи є дослідження сучасного стану та визначення напрямів удосконалення обліку, оподаткування й аудиту розрахунків із виплат працівникам у комунальному підприємстві.

Відповідно до мети поставлені наступні *завдання*: * вивчити зміст та специфіку розрахунків з оплати праці;* дослідити чинну нормативно-інформаційну базу, що регулює облік, аудит та оподаткування розрахунків із виплат працівникам; * розкрити значення та функціональну роль військового збору як важливого елемента фінансової системи України в умовах воєнного стану; * ознайомитись із організаційно-економічною характеристикою об'єкта дослідження; * оцінити сучасний стан кадрової політики підприємства та організацію обліку розрахунків із заробітної плати; * проаналізувати стан бухгалтерського обліку податкових (фіскальних) розрахунків, пов'язаних з оплатою праці; * показати специфіку проведення аудиту розрахунків із заробітної плати в комунальному підприємстві; * вивчити методичні підходи до проведення аудиту та порядок формування робочої документації аудитора;* підсумкові документи, сформовані за результатами виконання аудиторських послуг.

Об'єктом дослідження виступає процес організації обліку, оподаткування та аудиту розрахунків за виплатами працівникам.

Предметом дослідження є організаційні, методичні та практичні аспекти обліку, аудиту та оподаткування розрахунків за виплатами у комунальному господарстві.

Інформаційну базу в процесі здійснення дослідження склали: фінансова і податкова звітність підприємства; нормативно – законодавча база з тематики дослідження; наукові публікації вітчизняних та іноземних учених, тощо.

В кваліфікаційній роботі були використані методи теоретичного та порівняльного аналізу, емпіричних досліджень, а також методи фінансового аналізу для дослідження конкретного об'єкта дослідження.

До наукової новизни одержаних результатів можна віднести:

= сформоване авторське визначення, терміну «заробітна плата», як результат власних досліджень діючих нормативних документів та наукових праць; = обґрунтовану потребу вдосконалення національних бухгалтерських положень для відповідності міжнародним вимогам, що буде сприяти інтеграції у глобальну економіку та посиленню міжнародних господарських взаємовідносин; = доведено, що з метою забезпеченості збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану, військовий збір прямо впливає на спроможність держави захищати свої території; = визначені етапи аудиту у межах яких аудиторам (аудиторській фірмі) потрібно спланувати аудиторські процедури, які будуть виконані у процесі незалежної перевірки щодо розрахунків; = методологію організації аудиту доцільно розглядати з позиції господарських операцій, пов'язаних із нарахуванням, утриманням та виплатою заробітної плати; = впровадження у практику основ і правил створення робочої документації, створення альбому форм аудиторських робочих документів, видання на державному рівні методичних рекомендацій щодо складання плану та програми проведення аудиту, тощо.

Апробація результатів дослідження. Основні напрацювання кваліфікаційної роботи були апробовані на Міжнародній науково-практичній конференції «Теорія та практика сучасного менеджменту, бухгалтерського обліку, економіки та права: глобальний вимір та локальна специфіка», м. Бостон, 14 жовтня 2025 року та IV Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації», м. Суми, 18 листопада 2025 року

Публікації. Загалом за темою дослідження опубліковано 2 тези доповідей на Міжнародних науково-практичних конференціях.

Робота складається зі вступу, трьох основних розділів, висновку, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки, в свою чергу основний текст кваліфікаційної роботи розміщено на 62 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 40 рисунків, 14 таблиць, 8 додатків, список використаних джерел становить 39 найменувань і розміщений на п'яти сторінках.

РОЗДІЛ 1

МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО- КОНТРОЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Сутність та особливості розрахунків з оплати праці

Облік фактично відпрацьованого часу, нарахування, виплата та оподаткування заробітної плати представляють всебічні інтереси двох учасників сформованих соціально-трудова відносин (найманого працівника та роботодавця). Тому якісна організація обліку праці вимагає дотримання фінансово-розрахункової, організаційно-економічної дисципліни, своєчасного та правильного відображення відпрацьованого часу та нарахованої суми оплати праці, оподаткування, відповідним чином, нарахованих виплат з урахуванням пільгових категорій працівників та діючих соціальних гарантій.

Система бухгалтерського обліку виступає найвагомішим джерелом даних щодо розрахунків за виплатами працівникам (підсумки її роботи – належні показники у фінансовій, податковій та статистичній формах звітності). Підсистема облікового супроводження розрахунків за виплатами працівникам включає всю потрібну інформацію про аналізований вид розрахунків, що створює можливість зазначити про можливу перспективу задоволення інформаційних потреб власного управлінського персоналу через вивчення інформаційних потреб та належного налаштування облікового інструментарію. В даному контексті потрібно розглядати напрями подальшого удосконалення облікового супроводження розрахунків з оплати праці [1].

Бухгалтерський облік – це система, за допомогою якої здійснюється фіксації інформації щодо операцій, які відбуваються в окремого суб'єкта господарювання. Вона сформована таким чином, щоб найповніше та найкраще фіксувати інформаційні компоненти щодо стану та використання матеріальних, фінансових та трудових ресурсів підприємства. В системі бухгалтерського обліку можна

ідентифікувати чотири основних компоненти: - об'єкт бухгалтерського обліку; - суб'єкт реалізації бухгалтерського обліку; - обліковий процес; - результати облікового процесу.

Суб'єктом обліку виступає служба бухгалтерського обліку підприємства. Об'єктом бухгалтерського обліку, який підлягає дослідженню являється фонд заробітної праці. Процесом виступає формування належних підстав та здійснення видатків суб'єктом господарювання. Результат представляється через зведену розрахунково-платіжну відомість, звітність в частині узагальнення інформаційної компоненти стосовно видатків на оплату праці працівників [4].

На нашу думку, заробітна плата являє собою будь-яку винагороду чи заробіток, яка виплачується робітнику за фактично виконані роботи або надані послуги у відповідності до його трудового договору, фактично, в більшості випадків, представлена в грошовій формі, яка виступає головним чинником матеріальної зацікавленості працівників підприємства чи установи у досягненні передбачених високих кінцевих результатів їхньої праці.

Термін «заробітна плата», його визначення у діючих нормативних документах та у наукових напрацюваннях учених представлено на рисунку 1.1.

Ми прекрасно розуміємо, що не всі виплати, які були отримані працівники, можна назвати заробітною платою. Тому, щоб з'ясувати, що безпосередньо, тобто які виплати відносяться, а які не відносяться до фонду оплати праці, вважаємо за доцільно правильне керуватися нормами, визначеними діючими нормативними документами: це Закон України «Про оплату праці» [21], Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена Держкомстатом. Ці та інші нормативні акти ідентифікують три основні компоненти оплати:

Основною складовою оплати праці є нарахування за фактично відпрацьований час або виконану роботу, що відповідає встановленим нормам праці. До неї входять тарифні ставки (оклади) та, за необхідності, відрядні розцінки, що залежать від фактичного виробітку.

У більшості установ, включаючи досліджуване підприємство, оплата праці здебільшого обмежується окладом, а додатково враховуються виплати за лікарняні, відрядження та інші нарахування на основі середнього заробітку.

Рисунок 1.1 – Визначення терміну «заробітна плата» у нормативних документах і працях науковців.

Джерело: узагальнено автором на підставі використаних джерел.

2. Додаткова складова - це винагорода за здійснену працю понад передбачені норми, за наявні успіхи в роботі, винахідливість та особливі умови для праці. На переважній більшості підприємств та установ це містить щомісячні та щоквартальні премії, відпускні та індексацію (за наявності).

3. Інші стимулюючі та компенсаційні виплати – представляють собою грошові та матеріальні виплати у вигляді винагород за підсумками року, премії у відповідності до спеціальних систем та положень, а також компенсаційні або інші виплати, які не є передбаченими діючим законодавством або здійснюються понад визначені норми. На більшості підприємств та установ подібні виплати або відсутні

взагалі, або представлені щорічними преміями, матеріальною допомогою для відпочинку, преміями до ювілеїв тощо.

Провівши власні дослідження, підходів сучасних науковців щодо трактування змісту поняття «заробітна плата», нами ідентифіковано їх різносторонність та широту щодо визначення відповідного поняття. Їхні думки узагальнено та представлено у наступних позицій на рисунку 1.2.

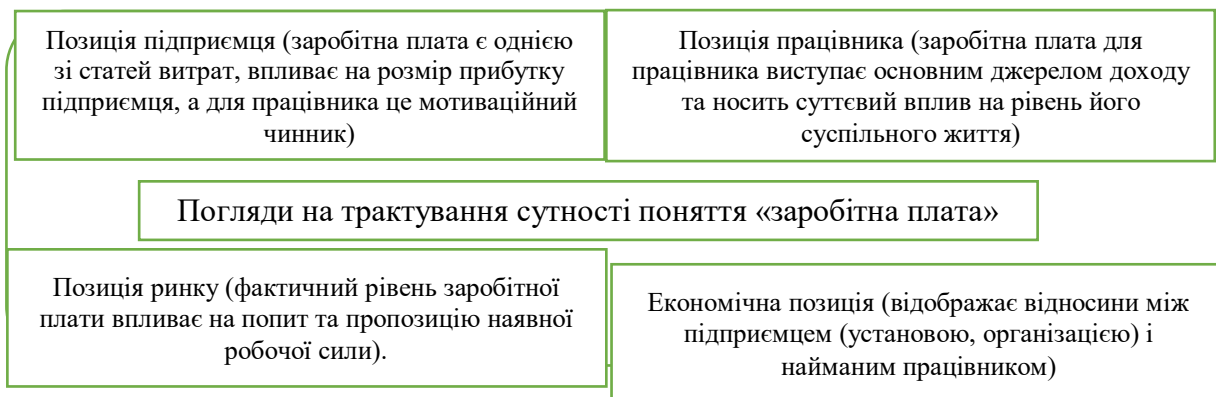

Рисунок 1.2 – Різні погляди на трактування поняття «заробітна плата»

Джерело: узагальнено автором на підставі використаних джерел.

Значна більшість суб'єктів господарювання стикаються з одними і тими проблемними питаннями, вони стосуються безпосередньо організації первинного, синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з оплати праці:

- = документальне супроводження розрахунків з оплати праці;
- = правильність і своєчасність нарахування фактичних сум оплати праці;
- = правильність проведення належних утримань (нарахувань) із заробітної плати;
- = формування якісного контролю за використанням робочого часу;
- = заходи сприяння зростанню продуктивності праці.

1.2 Нормативно-інформаційне забезпечення обліку, аудиту та оподаткування розрахунків за виплатами

Створюючи власний бізнес більшість засновників (власників) навряд, чи ставлять перед собою завдання, витратити час на обробку заробітної плати. Ми переконані, що краще зосередитись на тому, щоб продукти чи послуги були конкурентоспроможними, а клієнти задоволені. Однак управління заробітною платою є критичним аспектом ведення будь-якого бізнесу із залученням праці найманих працівників, і це може викликати широкий ореол проблем. Важливо правильно підійти до даного питання, оскільки неправильна або несвоєчасна оплата праці співробітникам може серйозно зашкодити моральному духу персоналу, а недотримання податкового, трудового законодавства може тягнути на сьогодні до значних фінансових втрат.

Згідно із Законом України «Про оплату праці» [21], заробітна плата є грошовою винагородою, яку роботодавець виплачує працівникові за виконану роботу відповідно до трудового договору. Розмір заробітної плати залежить від складності та умов праці, кваліфікації працівника, результатів його діяльності та ефективності роботи підприємства. Вона є показником продуктивності праці та конкурентоспроможності продукції чи послуг.

Нині актуальним є узгодження принципів бухгалтерського обліку з нормами трудового законодавства щодо формування елементів оплати праці, що стає особливо важливим у контексті переходу національних стандартів обліку до МСФЗ [13]. Визначення «виплати працівникам» наведено в МСБО 19 «Виплати працівникам», а відповідно до НП(С)БО 26 [15], поточні виплати працівникам — це виплати (крім виплат при звільненні та інструментами власного капіталу), які підлягають повній сплаті протягом дванадцяти місяців після закінчення місяця, в якому працівник виконував відповідну роботу.

В МСБО 19 [16] більш детально розглянуті питання обліку розрахунків за виплатами працівникам. НП(С)БО 26 [15] включає лише заробітну плату, премії та виплати за невідпрацьований час, при цьому МСБО 19 включає також компенсації

за відсутність працівників, виплати пов'язані з участю працівників у прибутку підприємства та не грошові пільги у формі надання житла, автомобілів, безплатних та субсидованих товарів, медичного обслуговування. Найбільшою розбіжністю у міжнародному та національному стандартах є наявність розділу у МСБО 19 [16] присвяченого виплатам, пов'язаним із закінченням трудової діяльності.

Виплати по закінченні трудової діяльності - це виплати працівникові, що здійснюються після завершення його трудових відносин, за винятком виплат при звільненні та інструментами власного капіталу підприємства. Національний стандарт у цьому питанні частково дублює МСБО 19, однак відрізняється більшою аналітичністю та деталізацією, забезпечуючи узгодженість даних синтетичного і аналітичного обліку. НП(С)БО 26 подає інформацію у стислому вигляді, що спрощує її вивчення.

Таким чином, подальша уніфікація бухгалтерського обліку за національними та міжнародними стандартами є необхідною і неминучою. Це обумовлює потребу вдосконалення національних бухгалтерських положень для відповідності міжнародним вимогам, оскільки застосування МСФЗ сприяє інтеграції у глобальну економіку та посиленню міжнародних господарських взаємовідносин.

Деталізація аналітики визначається цілями та завданнями комунального підприємства, визначеними положеннями її облікової політики.

2.3 Військовий збір у фінансовій системі України, його роль та значення

Проведені дослідження історії розвитку податків, дають можливість стверджувати, що податки є не лише джерелом наповнення бюджетів різних рівнів, а й інструментом та дієвим важелем впливу на соціально-економічні процеси які відбуваються в країні [3].

На сьогоднішній час, коли в державі іде повномасштабна війна, розпочата росією проти України, особливої уваги набувають питання вдосконалення податкової та бюджетної системи задля своєчасного й повного наповнення

бюджету, з метою забезпечення фінансування Збройних Сил України, які здійснюють оборону країни, захист її суверенітету й територіальної цілісності.

Протягом уже тривалого періоду в Україні відбуваються процеси реформування різних суспільних сфер, у зв'язку з курсом який держава визначила для вступу в Європейський Союз, а податкова реформа стала найочікуванішою для бізнесу, та дискусійною темою в наукових колах, і особливо чутливо це відбувається в умовах воєнного стану.

У різних податкових системах військові податки та збори запроваджувалися для мобілізації додаткових фінансових ресурсів на потреби оборони під час воєнних дій.

В умовах війни військовий збір є критично важливим джерелом фінансування Збройних Сил України та сприяє підтримці стабільності держави й забезпеченню її обороноздатності.

Предметом дослідження та обговорення науковців і практиків тривалий час, були різні аспекти правового регулювання військового збору, а у період воєнного часу реформування даного платежу набувають особливого значення. Актуальність даного дослідження підтверджується також тим, що на протязі останніх десятиліть парламентом України зареєстровано, розглянуто і введено в дію низку законопроектів щодо реформування податків і платежів, в тому числі військового збору, зокрема до його повного скасування.

Як показують історичні факти, із доступних літературних джерел, військовий податок вперше було введено у 1874 році в Іспанії у вигляді військово-податкової марки з написом «Військовий податок», всі кошти які надходили від їх продажу, перераховувалися на озброєння армії. Згодом аналогічний податок було запроваджено у Великій Британії, Сполучених Штатах Америки, Канаді, Австралії та деяких інших державах.

У США історія податку на доходи наглядно демонструє еволюцію фінансування військових зусиль. Перший Incometax було запроваджено для фінансування громадянської війни. Під час другої світової війни уряди багатьох країн були вимушені радикально підвищувати податки, вводити додатково

податки. Так для прикладу у 1942 році був введений податок на перемогу у розмірі 5% з індивідуальних доходів, що перевищували 624 долари з людини. Даний податок став ключовим інструментом у фінансуванні армії, подібно до сучасного військового збору в Україні. Victorytax був скасований у 1944 році, але його роль була неоціненна у підтриманні національної безпеки країни.

У роки Великої Вітчизняної війни військовий податок існував також, і в СРСР, офіційно він був введений указом президії Верховної ради СРСР від 01 січня 1942 року, замість надбавок до прибуткового та сільськогосподарських податків. До сплати військового податку були залучені всі громадяни, старше 18 років. При цьому звільнялися від податку: військовослужбовці рядового, молодшого командного і начальницького складу всіх родів військ; військовослужбовці середнього, старшого і вищого командного і начальницького складу, що перебували в діючій армії, на флоті й у прикордонних військах; члени сімей військовослужбовців, які отримували допомогу від держави; чоловіки від 60 років і старші; жінки 55 років і старші; а також пенсіонери, які не мали інших джерел доходу. Зокрема, військовий податок надходив у розмірах, що перевищували решту податкових платежів населення. За роки війни до державного бюджету вдалося мобілізувати, лише військового податку, понад 721 млн. радянських рублів. Його дію скасували 06 липня 1945 року.

03 серпня 2014 року парламентом України було прийнято Закон №1621-VII, яким було тимчасово, до 01 січня 2015 року встановлено військовий збір. Передумовою внесення змін до Податкового кодексу України стала досить непроста політикоєкономічна ситуація, що сталася в нашій країні [27]. Зокрема передбачено, що платником податку є фізична особа – резидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні.

З одного боку, військовий збір є відчутним навантаженням на доходи громадян і бізнесу. Він збільшує загальний рівень податкового навантаження, що може призводити до зниження споживчих витрат і інвестиційної активності. Однак у період воєнного стану більшість населення розуміє необхідність такого збору, оскільки це прямо впливає на спроможність держави захищати свої території. Для

бізнесу військовий збір є важливим фактором відповідальності за національну безпеку.

З метою забезпеченості збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану Законом України, який був прийнятий Верховною Радою 10 жовтня 2024 року №4015-IX, передбачено суттєві зміни в оподаткуванні, особливо відносно військового збору [26], його зростання становить від 1,5 % до 5,0 % з усіх доходів українців. Прораховано, що лише у 2025 році завдяки підвищенню податків доходи бюджету зростуть на 141,0 млрд. гривень, зокрема підвищення ставки військового збору дасть приріст 107,7 млрд. гривень бюджету.

Як підкреслював Вінстон Черчилль, війна — надто серйозна справа, щоб покладатися лише на генералів. Тому кожен громадянин має робити все можливе для захисту своєї країни та свідомо дотримуватися положень статті 67 Конституції України [6].

РОЗДІЛ 2

СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ

2.1 Організаційно-економічна характеристика об'єкта дослідження

Комунальне підприємство «Міськводоканал» Сумської міської ради, котре обрано в якості об'єкта дослідження при виконанні кваліфікаційної роботи здійснює свою діяльність на підставі Статуту (нова редакція), зареєстрованого рішенням Сумської міської ради від 28 лютого 2025 року №5388-МР.

Місцезнаходження (юридична адреса) підприємства: 40009, Сумська область, м. Суми, вул. Білопільський шлях,9.

Підприємство створене з метою забезпечення підприємств, установ, організацій та населення водою, здійснює відведення стічних вод та очистку стічних вод.

Основні види діяльності: централізоване водопостачання; централізоване водовідведення; проектування об'єктів архітектури.

Забезпеченість підприємства трудовими ресурсами - це рівень відповідності потреб підприємства в робочій силі (як за кількістю, так і за якістю працівників) наявним трудовим ресурсам. Вона має вирішальне значення для ефективного функціонування підприємства, досягнення його цілей та конкурентоспроможності.

Основні аспекти забезпеченості трудовими ресурсами:

*Кількісна забезпеченість – відповідність чисельності працівників запланованим обсягам виробництва та роботам.

*Якісна забезпеченість – відповідність рівня кваліфікації, освіти та досвіду працівників вимогам робочих місць.

*Структурна забезпеченість – баланс між різними категоріями персоналу (керівники, фахівці, робітники, допоміжний персонал).

*Тимчасова забезпеченість – наявність персоналу у потрібний час (з урахуванням сезонності, змінності роботи тощо).

Таблиця 2.1 - Забезпеченість підприємства трудовими ресурсами та ефективність їх використання

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення (+, -) 2024 р. від 2022 р.
Середня кількість працівників, осіб	744	732	721	- 23
Відпрацьовано у середньому по підприємству, днів	164805	168843	167824	+ 3019
Відпрацьовано одним працівником, днів	221	233	233	+ 12
Коефіцієнт використання річного фонду робочого часу	0,86	0,89	0,89	+ 0,03

Джерело: розраховано автором на підставі звітності досліджуваного підприємства

На КП «Міськводоканал» СМР до тимчасових працівників можна віднести операторів котельні. Одним із видів іншої діяльності підприємства є опалення прилеглих багатоповерхівок. Так як опалювальний сезон тільки в холодний період часу, то ці працівники приймаються на роботу тимчасово, з урахуванням строку закінчення трудового договору.

Якщо забезпеченість трудовими ресурсами становить 89% (як це вказано в таблиці 2.1), це означає, що підприємство укомплектоване персоналом на 89% від необхідної чисельності, або робоча сила використовується не ефективно. Це означає, що на підприємстві дефіцит кадрів становить близько 11%. Це пов'язано з недостатнім рівнем оплати праці та військовим станом в країні. Наразі до лав Збройних Сил України вступило майже 50 чоловіків – працівників підприємства.

Наслідки:

- Навантаження на наявний персонал- працівники можуть бути змушені виконувати більше роботи, що призводить до перевтоми й зниження продуктивності.

- Погіршення якості продукції або послуг - через поспіх, втому або недостатню кваліфікацію тимчасово залучених працівників.
- Зростання плинності кадрів - через перевантаження та невдоволення умовами праці.
- Зриви термінів виконання робіт- особливо при дефіциті робітничих спеціальностей або ключових фахівців.

Таблиця 2.2 - Склад та структура реалізованої продукції

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік		В середньому за три роки, тис. грн.
	Виручка від реалізації, тис. грн.	Питома вага, %	Виручка від реалізації, тис. грн.	Питома вага, %	Виручка від реалізації, тис. грн.	Питома вага, %	
Водопостачання населення	99863	36	103703	36	115775	37	106447,0
Водопостачання юридичні особи	29829	11	30976	11	34582	11	31795,6
Водопостачання разом	129692	47	134679	47	150357	48	138242,6
Водовідведення населення	95313	35	97599	34	102199	33	98370,3
Водовідведення юридичні особи	28470	10	29153	10	30527	9	29383,3
Водовідведення разом	123783	45	126752	44	132726	42	127753,6
Інші види діяльності	2785	1	3332	1	4388	1	3501,7
Абонентська плата	20386	7	22576	8	26458	9	23140,0
Всього по підприємству	276646	100	287339	100	313929	100	292638,0

Джерело: розраховано автором на підставі звітності досліджуваного підприємства

Підприємство намагається підтримати своїх працівників фінансовими виплатами. Наприклад, якщо у відділі є не заповнена вакансія то її розділяють за допомогою доплати за розширену зону обслуговування на наявних працівників. Також можливий варіант, коли на водія автотранспортного засобу покладають обов'язки слюсаря. тоді нараховується доплата за суміщення професій.

Склад та структура реалізованої продукції- це аналітичні показники, які характеризують, з чого саме складається обсяг реалізованої продукції підприємства за певний період, та яку частку кожен вид продукції займає у загальному обсязі продажів.

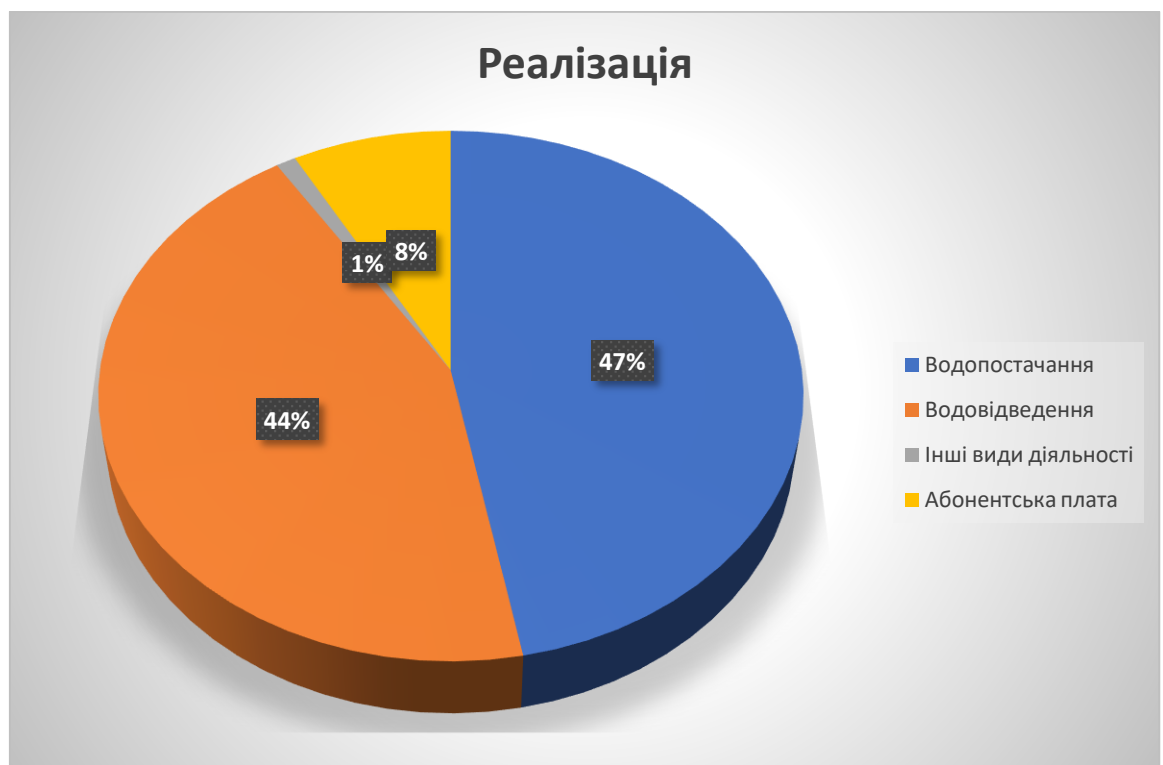

Рисунок 2.1 – Структура наданих послуг в середньому за три роки

Джерело: сформовано автором

Структура реалізованої продукції - це співвідношення (частка) окремих видів продукції в загальному обсязі реалізації. Структуру зазвичай подають у відсотках.

Основна продукція суб'єкта господарювання «Міськводоканал» СМР є реалізація водопостачання (47%) та приймання водовідведення (44%) від фізичних та юридичних осіб.

Таблиця 2.3 - Склад та структура активів підприємства

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Відхилення +, - 2024р. від 2022р./2023р., тис.грн.
	Вартість, тис. грн.	Питома вага, %	Вартість, тис. грн.	Питома вага, %	Вартість, тис. грн.	Питома вага, %	
Нематеріальні активи	7254	2,3%	7300	1,8%	7971	1,7%	+717/ +671
Незавершені капітальні інвестиції	17570	5,5%	29221	7,1%	66903	13,1%	+49333/ 37682
Основні засоби	144808	45,2%	191465	46,7	233813	45,9	+89005/ +42348
Інші фінансові інвестиції	131	-	131	-	131	-	-
Всього необоротних активів	169763	53,0%	228117	55,6%	308818	60,7%	+139055/ +80701
Виробничі запаси	19246	6,0%	32969	8,0%	44465	8,7	+25219/ +11496
Дебіторська заборгованість	110600	34,5%	121687	29,8%	127408	25,0	+16808/ +5721
Гроші та їх еквіваленти	687	0,2%	3140	0,8%	4714	0,9	+4027/ +1574
Витрати майбутніх періодів	43	-	24	-	38	-	-5 / +14
Інші оборотні активи	20363	6,3%	23617	5,8%	24381	4,7	+4018/ +764
Всього оборотних активів	150939	47,0%	181437	44,4%	201006	39,3%	+50067/ +19569
Всього активів	320702	100%	409554	100%	509824	100%	+189122/ +100270

Джерело: розраховано автором на підставі звітності досліджуваного підприємства

Активи комунального господарства «Міськводоканал» поділяються на необоротні та оборотні.

Необоротні активи включають:

- нематеріальні активи (за вирахуванням накопиченої амортизації);
- незавершені капітальні інвестиції;
- основні засоби (за вирахуванням зносу).

Оборотні активи охоплюють:

- запаси;

- дебіторську заборгованість за роботи, послуги та розрахунки з бюджетом;
- грошові кошти та їх еквіваленти;
- витрати майбутніх періодів;
- інші поточні активи.

Склад та структура активів підприємства - це важливі показники фінансового стану будь-якого суб'єкта господарювання. Вони показують, у які активи вкладено ресурси підприємства та як ці активи розподілені.

Рисунок 2.2 – Схематична структура активів комунального господарства

Джерело: сформовано автором

Активи підприємства- це ресурси, що контролюються підприємством у

результаті минулих подій і від яких очікується отримання економічних вигід у майбутньому.

Активи зазвичай поділяють на дві основні групи:

1. Необоротні активи (довгострокові) - це активи, які використовуються тривалий час (понад 1 рік) і не призначені для продажу:

Таблиця 2.4 - Склад та структура пасивів комунального господарства

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Відхилення +, - 2024р. від 2022р.
	Вартість, тис. грн.	Питома вага, %	Вартість, тис. грн.	Питома вага, %	Вартість, тис. грн.	Питома вага, %	
Зареєстрований капітал	97359	30	97359	24%	97359	19	-
Капітал у дооцінках	27794	8,6	27794	7%	27794	5	-
Додатковий капітал	69833	21,8	131978	32%	208335	41	+ 138502
Нерозподілений прибуток, непокритий збиток	- 36684	-11,4	- 26215	-7%	- 9232	-1	+ 27452
Всього власного капіталу	158302	49	230916	56%	324256	64	+ 165954
Поточна кредиторська заборгованість	143583	45	157873	39%	163980	32	+ 20397
Інші поточні зобов'язання	18817	6	20765	5%	21588	4	+ 2771
Всього поточних зобов'язань і забезпечень	162400	51	178638	44	185568	36	+ 23168
Всього пасивів	320702	100	409554	100	509824	100	

Джерело: розраховано автором на підставі звітності досліджуваного підприємства

- Основні засоби (будівлі, машини, обладнання)

- Нематеріальні активи (патенти, торгові марки)
- Незавершене будівництво
- Довгострокові фінансові інвестиції

2. Оборотні активи (короткострокові) - це активи, які можуть бути реалізовані або використані протягом одного операційного циклу або року:

- Грошові кошти та їх еквіваленти
- Дебіторська заборгованість
- Запаси (сировина, матеріали, готова продукція)
- Короткострокові фінансові інвестиції
- Поточні витрати майбутніх періодів

Структура активів - це співвідношення між різними видами активів у загальному обсязі ресурсів підприємства. Вона відображає, як саме підприємство інвестує свої ресурси.

Аналіз структури активів дає змогу визначити рівень ліквідності підприємства, оцінити фінансову стабільність, зробити висновки про напрямки інвестування ресурсів та виявити ризики, пов'язані з надмірним накопиченням малоліквідних активів.

ПАСИВИ КП «Міськводоканал» складаються з:

ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ, що складається з :

- зареєстрованого капіталу;
- капіталу у дооцінках;
- додаткового капіталу;
- нерозподіленого прибутку, непокритого збитку.

ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, які включають до себе:

- поточну кредиторську заборгованість;
- інші поточні зобов'язання.

Склад та структура пасивів- це важливі елементи бухгалтерського балансу підприємства, які відображають джерела формування його активів. Пасиви показують, звідки підприємство взяло ресурси: власні чи позикові.

Пасиви - це зобов'язання підприємства, які виникли внаслідок минулих подій і погашення яких призведе до вибуття ресурсів (наприклад, грошей чи майна).

Рисунок 2.3 – Структура джерел формування за період дослідження

Джерело: сформовано автором

Пасиви поділяються на:

- Власний капітал- це кошти, які належать власникам підприємства.
- Зобов'язання- борги підприємства перед іншими юридичними чи фізичними особами.

Склад пасивів

1. Власний капітал

Включає:

- Статутний капітал - внески засновників.
- Додатковий капітал - перевищення вартості випуску акцій, безоплатно отримані активи.
- Резервний капітал - кошти, що формуються для покриття можливих збитків.

- Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) - прибуток, який залишився після виплати дивідендів.

2.Зобов'язання

Довгострокові зобов'язання (строк погашення - понад 12 місяців):

- Довгострокові кредити банків.
- Облігації, випущені підприємством.
- Відстрочені податкові зобов'язання.
- Інші довгострокові борги.

Поточні (короткострокові) зобов'язання (строк погашення - до 12 місяців):

- Короткострокові кредити і позики.
- Кредиторська заборгованість (перед постачальниками, працівниками, бюджетом тощо).
- Нараховані витрати.
- Доходи майбутніх періодів.

Таблиця 2.5 - Балансова вартість запасів підприємства

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення +, - 2024р. від 2022р.
Сировина і матеріали, тис. грн. (201 рахунок)	13450	26190	34983	+ 21533
Паливо, тис. грн. (203 рахунок)	1469	1363	2833	+ 1364
Запасні частини, тис. грн. (207 рахунок)	1212	1983	3333	+ 2121
Малоцінні та швидкозношувані предмети, тис. грн. (221 рахунок)	3080	3250	3191	+ 111
Разом, тис. грн.	19211	32786	44340	+ 25129

Джерело: розраховано автором на підставі звітності досліджуваного підприємства

Аналіз складу та структури пасивів дає змогу:

- Оцінити фінансову стійкість підприємства.
- Визначити рівень залежності від зовнішнього фінансування.

- Виявити ризики, пов'язані з надмірною заборгованістю.
- Зрозуміти, наскільки ефективно використовується власний капітал.

Балансова вартість запасів підприємства – це вартість запасів, яка відображається в бухгалтерському балансі на звітну дату, в якому зазначено:

- сировину,
- матеріали,
- незавершене виробництво,
- готову продукцію,
- товари на складі тощо.

Запаси - це оборотні активи, які:

- призначені для використання у виробництві,
- очікуються до продажу (товари/продукція),
- або споживаються в процесі діяльності підприємства.

Відображаються в розділі II «Оборотні активи» Балансу (форма №1).

Значення аналізу запасів

- Чим вища частка запасів - тим більші обсяги операційної діяльності.
- Надмірні запаси - ризик заморожених коштів.
- Недостатні запаси - ризик зриву виробництва або продажів.

Аналіз запасів впливає на планування закупівель, обіговість і фінансову стійкість.

За даними таблиці 2.5 ми можемо спостерігати постійний приріст запасів, які надходять на підприємство. Це пов'язано, на сам перед, з введенням в Україні військового стану, через який багато донорів з усього світу намагаються допомагати підприємствам України. Вони допомагають водоканалу трубами, генераторами та іншими, не менш важливими для функціонування підприємства, запасами. Завдяки їх підтримці водопостачання та водовідведення стало можливим навіть в БЛЕКАУТ.

Основні економічні показники підприємства:

Валовий прибуток (збиток) - це різниця між чистим доходом від реалізації робіт і послуг і їх собівартістю.

Таблиця 2.6 - Основні економічні показники діяльності підприємства

Показники	роки			Відхилення 2024 рік від 2022 рік (+;-)
	2022	2023	2024	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	276646	287340	313931	+ 37285
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	279903	320786	410243	+ 130340
Валовий збиток, тис. грн.	3257	33446	87312	84055
Інші операційні доходи, тис. грн.	5246	68177	133922	+ 128676
Адміністративні витрати, тис. грн.	(10086)	(12292)	(13409)	- 3323
Витрати на збут, тис. грн.	(12761)	(15143)	(16182)	- 3421
Інші операційні витрати, тис. грн.	(1954)	(5410)	(11524)	- 9570
Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток), тис. грн.	(22812)	1886	5495	+ 28307
Дохід від участі в капіталі, тис. грн.	-	-	-	-
Інші фінансові доходи, тис. грн.	8	-	19	+ 11
Інші доходи, тис. грн.	4462	10632	19022	+ 14560
Фінансові витрати, тис. грн.	(30)	(44)	(10)	+ 20
Втрати від участі в капіталі, тис. грн.	-	-	-	
Інші витрати, тис. грн.	(704)	(202)	(511)	+ 193
Витрати з податку на прибуток	623	-	5782	+ 5159
Чистий фінансовий результат (прибуток, збиток), тис. грн.	(18453)	12281	15233	+ 33686

Джерело: розраховано автором на підставі звітності досліджуваного підприємства

Розглянувши таблицю 2.6 можна спостерігати: * Зріст чистого доходу. Це пов'язано з підвищенням тарифу на водопостачання та водовідведення для підприємств та інших абонентів (для населення на час військового стану тариф не змінюється).

- Собівартість реалізованої продукції в 2024 роком збільшилась в порівнянні з 2022 роком. Це пов'язано з підвищенням собівартості на електроенергію та зростанням цін на матеріали і послуги. Електроенергія є основною складовою собівартості реалізованої продукції та займає (37-40 %), так як задіяна у всіх виробничих процесах.

Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток) – визначається як різниця між Валовим прибутком, іншими операційними доходами і адміністративними витратами, витратами на збут і іншими операційними витратами

- Інші операційні доходи в 2024 році склали 133922 тис. грн., до складу яких входить фінансова підтримка Сумської міської ради в розмірі 111956 тис. грн. на погашення боргів за електроенергію та податків.

- До інших доходів включено дохід від безоплатно отриманих активів в сумі 15642 тис. грн.

Чистий фінансовий результат (прибуток, збиток) - визначається як різниця між фінансовим результатом від операційної діяльності, іншими, фінансовими доходами і фінансовими витратами, іншими витратами і витратами з податку на прибуток.

В КП «Міськводоканал» чистий фінансовий прибуток у 2024 році у порівнянні з 2022 роком - збільшився на 33686 тис. грн.

2.2 Стан організації кадрової роботи та облік розрахунків з оплати праці на підприємстві

Business automation software for Payroll and HR management, розраховане для забезпечення нагальних потреб бухгалтерської служби підприємств самих різноманітних галузей економіки.

Програмне забезпечення є комплексним рішенням, вона дозволяє як здійснювати нарахування заробітної плати, розраховувати відповідні утримання та нарахування податків і зборів на фонд оплати праці, але і обслуговувати операції

кадрової політики. Даний продукт за недовгий час існування на ринку, довів свою ефективність, усі рішення, в повній мірі відповідають чинному українському законодавству та засновані на передовому досвіді успішних вітчизняних підприємств.

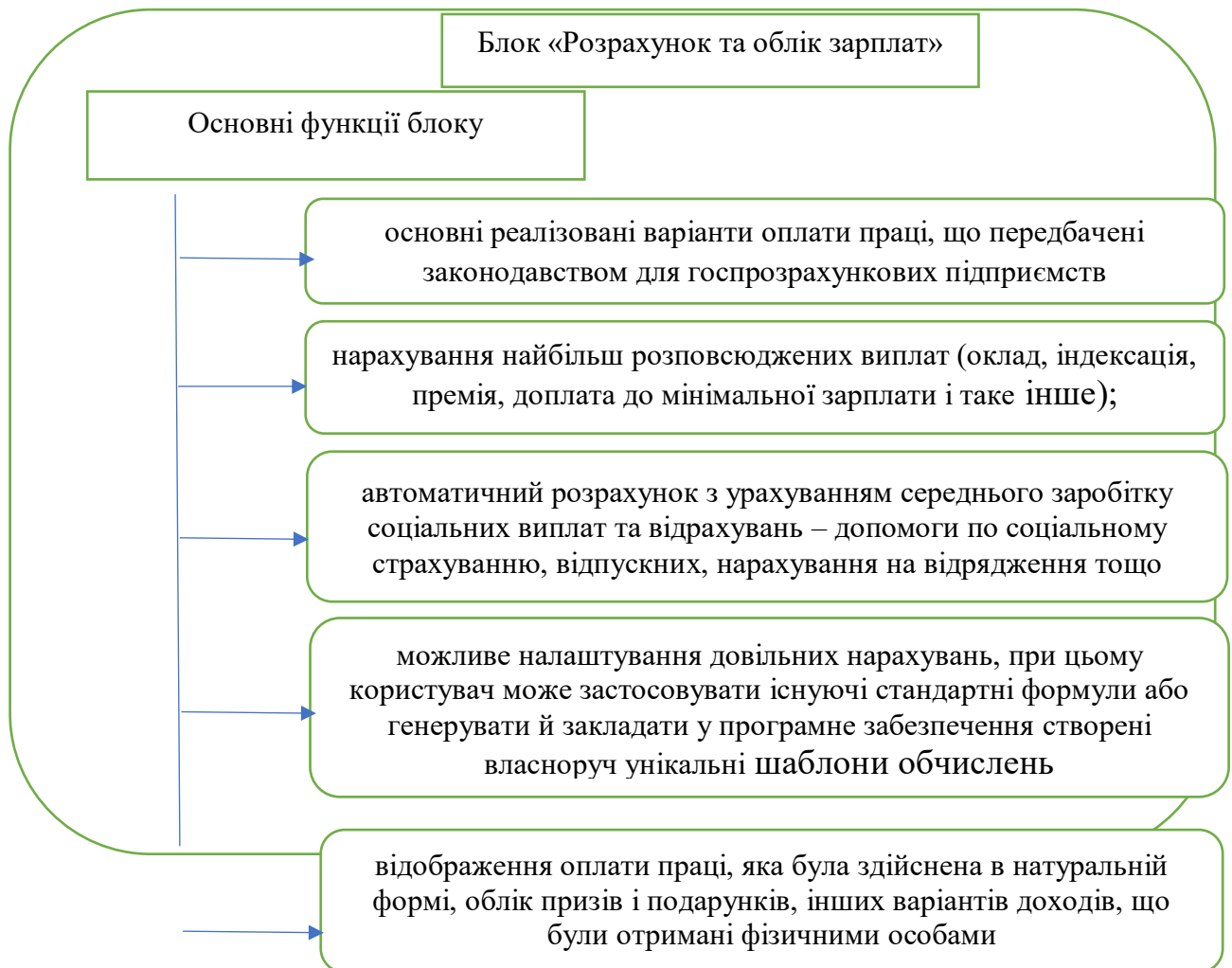

Рисунок 2.1 – Основні функції блоку «Розрахунок та облік зарплат»

Джерело: узагальнено автором за літературними джерелами

Блок «Облік робочого часу» програмного забезпечення забезпечує гнучке ведення обліку робочого часу кількома способами:

- за різними графіками роботи, включно з роботою у кілька змін, при цьому відхилення від запланованого режиму реєструються окремо;
- на основі фактичних даних, внесених до табелів обліку.

Можна створювати різні типи робочого графіка:

- *п'ятиденний,
- *шестиденний,
- *змінний,
- *загальний (підсумований),
- *неповний або ненормований робочий час.

При нарахуванні заробітної плати враховуються додаткові фактори, які впливають на оплату, наприклад, для водіїв: час перебування на маршруті, години ремонту транспортного засобу, час приходу на роботу.

Графіки кожного співробітника можна коригувати індивідуально для точного відображення відпрацьованих годин у звітності. Усі зміни у робочих графіках реєструються програмою за допомогою відповідних документів і використовуються при підготовці наказів у друкованій формі.

The screenshot shows a software window titled 'Прийом на роботу в організацію: Приемник'. The form contains the following fields and sections:

- Номер:** 0000000000
- Дата:** 01.09.2025 00:00:00
- Организация:** Мособлком
- Отдел:** Паренчук Алла Ивановна
- Таблица:**

№	Таб. №	Работник	Подразделение	Ставка	Дата приема	Исчислительный срок	График работы	Принят на новую роль	Вид нового роли
1	7992	Лисенко Ольга Владимировна	Бухгалтерия	1.00	02.09.2025	Условно принята на работу	Пятидневка	☐	
- Комментарий:** 393 к/гр

Рисунок 2.2 - Документ «Прийом на роботу в організацію»

Джерело: сформовано автором

На рисунку 2.2 наведено документ «Прийом на роботу в організацію» який формується автоматично на підставі особистої заяви особи, у даному документі зазначається підрозділ до якого зараховують працівника, дату приймання, графік роботи працівника, якщо виникає необхідність, то керівник підрозділу визначає випробувальний термін, тощо.

При прийомі на роботу нового працівника робиться кадровий запис, в якому зазначається ПП, дата приймання, нарахування та утримання, які будуть проводитись даному працівнику.

BAF - 3915 FBM

Файл | Правка | Открыть | Работники | Расчет зарплаты | Налог | Учет зарплаты | Отчеты | Подписание | Сервис | Выход | Данные

Рабочий стол | Поиск данных | Внешние отчеты | Управление данными работника

Приём на работу в организацию: Приемник

Номер: 0000000000 | дат: 01.09.2025 00:00:00

Организация: Мир-Будущее

Организационный: Парфенов Алла Ивановна

Работники | Приемники | Выходы

№	Работник	Вид расчета	Показатели для расчета начисления
1	Любич Ольга Владимировна	Оклад по часам	Оклад/Тариф 14 613.000
2	Любич Ольга Владимировна	Исходная сумма	Полный оклад 14.000
3	Любич Ольга Владимировна	Индикаторы зарплаты	Факт при расчете

Комментарий: 393.4/тр

Рабочий стол | Прием на работу в организацию | Прием на работу в организацию

Для сохранения нажмите клавишу F1

BAF - 3915 FBM

UK | 11:03 | 09.09.2025

Рисунок 2.3 - Документ «Приём на работу в организацию»

Джерело: сформовано автором

На Рисунку 2.3 спостерігаємо, що Любич Ольга Володимирівна прийшла на роботу бухгалтером 2 вересня 2025 року.

BAF - 3915 FBM

Файл | Правка | Открыть | Работники | Расчет зарплаты | Налог | Учет зарплаты | Отчеты | Подписание | Сервис | Выход | Данные

Рабочий стол | Поиск данных | Внешние отчеты | Управление данными работника

Увольнение из организации: Приемник

Номер: 0000000075 | дат: 29.08.2025 00:00:00

Организация: Мир-Будущее

Организационный: Парфенов Алла Ивановна

Работники | Приемники | Выходы

№	Работник	Дата увольнения	Основание	Компенсация дней отпуска
1	Любич Ольга Владимировна	29.08.2025	по собственному желанию, ст.38 КЗНП Украины	17

Комментарий: 388.4/тр

Рабочий стол | Прием на работу в организацию | Увольнение из организации

Для сохранения нажмите клавишу F1

BAF - 3915 FBM

UK | 11:06 | 29.08.2025

Рисунок 2. 4— Документ «Звільнення з підприємства»

Джерело: сформовано автором

На Рисунку 2.4 представлено документ, який створюється при звільненні працівника з організації. Працівник бухгалтерії Вода Наталія Олександрівна,

подала заяву до відділу кадрів щодо звільнення з посади бухгалтера за власним бажанням з 29 серпня 2025 року.

The screenshot displays the 'BAF - ЗПІ-ГВК' application window. The main form is titled 'Личные данные физического лица: Гутенко Наталья Александровна'. It contains fields for personal information: Name (Гутенко Наталья Александровна), Code (6162), Date of birth (20.07.1991), Gender (Женский), Place of birth (Населенный пункт: м.Сумы), and Passport details (серия: МВ, № 515189, выдан: 07 июля 2013 года, Зарегистрирован в: м.Сумы, УЗМС Украины). Below this is a table for 'Адреса и телефоны' (Addresses and phones) with columns for Type, Address, and Representation. The table lists several addresses and phone numbers, including a residential address in Sumy and a contact phone number for the candidate.

Рисунок 2.5 – Документ «Особисті дані фізичної особи»

Джерело: сформовано автором

The screenshot displays the 'BAF - ЗПІ-ГВК' application window showing the 'Унифицированная форма П-2' (Unified form P-2). The form is for 'КОМПАНИЯ ПІДПРИЄМСТВО "СІМЬОБ'ЄДНАНИЙ СУМЬСЬКИЙ ВІСЬМОЙ РАДІЙ"' (Company 'SIMYOB'EDNANYI SUMYISKYI VISHMOY RADIY'). It includes fields for the company code (6332486) and the date of the document (19.09.2025). The form is divided into sections: 'ОСОБОВА КАРТКА ПРАЦІВНИКА' (Employee Card) and 'І. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ' (General Information). The 'ОСОБОВА КАРТКА ПРАЦІВНИКА' section contains fields for the employee's name (Гутенко Наталья Александровна), date of birth (22.12.1976), and place of birth (Украина). The 'І. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ' section contains fields for the employee's education (професійно-технічна освіта), diploma number (ДП № 013011), and date of issuance (19.09.2025). The form also includes a section for 'ОСОБОВІ ВІДОМОСТІ' (Personal Information) with fields for the employee's name, date of birth, and place of birth.

Рисунок 2. 6– Документ «Особова картка працівника»

Джерело: сформовано автором

На підставі первинних документів про прийом на роботу, переміщення із одного підрозділу підприємства до іншого, на звільнення та інших, програма формує в автоматичному режимі документ «Особова картка працівника».

BAF - ЗПТ-ГМК

Меню: Файл, Правка, Операции, Работники, Расчет зарплаты, Налог, Учет зарплаты, Отчеты, Приоритеты, Сервис, Вывод, Дискета

Рабочий стол: Поиск данных, Внесение отчетов, Управление данными работника

Командировка организации: Провизия

Номер: 0000000076 от: 22.09.2025 00:00:00

Организация: МоскВидеаКанал Ответственный: Паренин Алла Ивановна

Место назначения

Страна, город: г. Львов

Организация: Асфальт «Управление дорожной»

Описание командировки:

Описание:

Работники

№	Таб. №	Работник	Номер приказа	Освобождать ставку	С...	По	Назначить	Цель
1	7785	Жуков Сергей Михайлович	306/к/лн 16.09.2025	☐	Время нахождения в пути 0...	23.09.2025	27.09.2025	☐
2	3844	Паренин Александр Викторович	307/к/лн 16.09.2025	☐		23.09.2025	27.09.2025	☐

Комментарий: 306-307/к/лн

Удостоверение | Печать | ОК | Закрыть | Закрыть

Для сохранения нажмите клавишу F1

BAF - ЗПТ-ГМК

9:32 19.09.2025

Рисунок 2.7 – Документ «Відрядження підприємства»

Джерело: сформовано автором

В документі ми спостерігаємо всю необхідну інформацію, яка потрібна не лише для організації обліку, а й для виконання контрольних функцій:

- *номер та дата наказу на відрядження;
- *час знаходження в дорозі;
- *джерело фінансування;
- *мета відрядження.

Створення документа «Нарахування зарплати».

Щоб відкрити даний документ, переходимо: Головне меню – Розрахунок зарплати – Табелі обліку робочого часу – Створити новий.

В верхньому кутку обираємо організацію, діляницю де працює працівник і необхідний місяць.

Натискаємо клавішу «Заповнити».

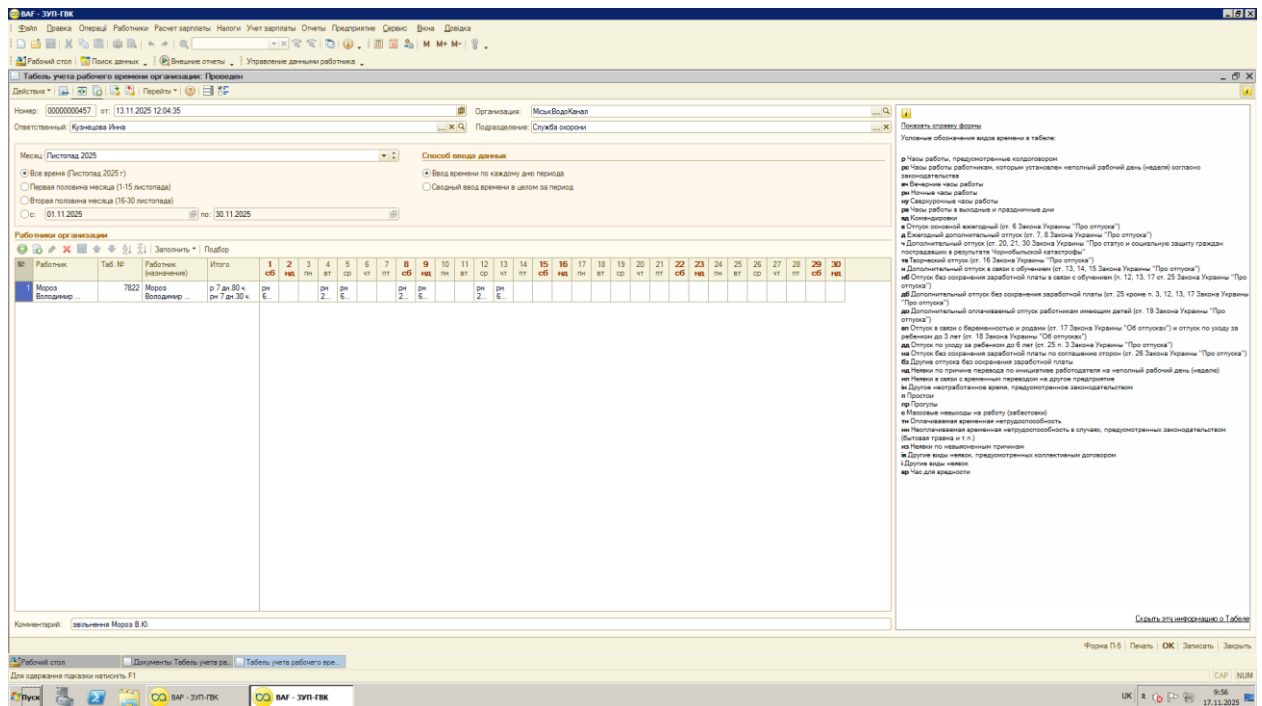

Рисунок 2.8—Документ «Табель обліку робочого часу підприємства»

Джерело: сформовано автором

Потім заходимо в нарахування зарплати. Головне меню – Розрахунок зарплати – Нархування зарплати робітникам організації – створити документ.

Зазначаємо організацію і період часу. Вибираємо співробітника.

Натискаємо «Заповнити і розрахувати».

№	Платежи	Начисления	Итого	Средний балл
1	Мороз Владимир	35,790	268,13	30,00
2	Мороз Владимир	5,720,000	2,860,000	80,00
3	Мороз Владимир	4,000	114,40	7,00
4	Мороз Владимир	Индикатор зарплат		
			3,242,53	

Рисунок 2.9 – Документ «Нарахування заробітної плати працівникам», підрозділ «Служба охорони»

Джерело: сформовано автором

BAF - ЗУП-ГК

Файл Правка Операш Работники Расчет зарплаты Налогс Учет зарплаты Отчеты Предприятие Сервис Ввод Дневна

Рабочий стол Поиск данных Внешние отчеты Управление данными работника

Табель учета рабочего времени организации: Проведен

Действия: [Иконки] Перейти: [Иконки]

Номер: 00000000336 от: 29.08.2025 09:13:09 Организация: МоскваВодаКанал
 Ответственный: Кузнецова Людмила Григорьевна Подразделение: Бухгалтерия

Месяц: Сентябрь 2025

Способы ввода данных:
☐ Все время (Сентябрь 2025 г.)
☐ Первая половина месяца (1-15 сентября)
☐ Вторая половина месяца (16-31 сентября)
☐ Сводный ввод времени в целом за период

☒ с: 01.08.2025 по: 31.08.2025

Работники организации

N	Работник	Tab. №	Работа (назначение)	Вид времени	Дней	Часов	Вид времени	Дней	Часов	Вид времени	Дней	Часов	Вид времени	Дней	Часов	Вид времени	Дней	Часов
1	Варвара Марина ...	0222	Варвара Марина Владимировна	Работа	19,00	150,50												
2	Вода Наталья Александровна	0107	Вода Наталья Александровна	Работа	21,00	167,00												
3	Глазкова Татьяна Олеговна	7227	Глазкова Татьяна Олеговна	Работа	21,00	83,50												
4	Гладкий Сергей Григорьевич	0242	Гладкий Сергей Григорьевич	Работа	21,00	167,00												
5	Глушечко Наталья ...	7965	Глушечко Наталья ...	Работа	11,00	110,50	Болезнь	2,00	15,25									
6	Смак Людмила Владимировна	0245	Смак Людмила Владимировна	Работа	21,00	167,00												
7	Мартинченко Елена Павловна	0196	Мартинченко Елена Павловна	Работа	17,00	136,50	Отпуск	4,00	30,50									
8	Ойничко Светлана ...	0022	Ойничко Светлана ...	Работа	17,00	136,50	Отпуск б/о по з.	4,00	31,75									
9	Семя Оксана Григорьевна	7963	Семя Оксана Григорьевна	Работа	21,00	167,00												
10	Успенко Надежда Григорьевна	0110	Успенко Надежда Григорьевна	Работа														
11	Серик Александр ...	7876	Серик Александр Миколаевич	Работа	21,00	167,00												
12	Кузнецова Кира Максимовна	7885	Кузнецова Кира Максимовна	Работа	14,00	111,75	Отпуск	7,00	55,25									

Комментарий: Бухгалтерия

[Ссылка эти информации на Табеле](#)

Джерело: сформовано автором

Табель обліку робочого часу - це первинний офіційний документ, у якому ведеться щоденний облік явки на роботу, відпусток, лікарняних, днів відрядження та інших форм присутності/відсутності працівників на роботі. Кожен відділ заповнює свій табель окремо і наприкінці місяця вони подаються до Планово-економічного відділу, де вони опрацьовуються фахівцями з організації праці підприємства.

В Україні зазвичай використовується типова форма №П-5, затверджена наказом Державного комітету статистики України від 05 грудня 2008 року №489 (у редакції наказу №0496202-09 від 01 січня 2010 року) [31].

Табель заповнюється щодня або в кінці місяця, дані звіряються з графіком роботи підрозділу. Табель підписується табельником, кадровиком і керівником підрозділу.

Після опрацювання Планово-економічним відділом табеля передаються до бухгалтерії для остаточного нарахування заробітної плати.

BAF - ЗУП-ГВК

Файл Правка Операции Работники Расчет зарплаты Налоги Учет зарплаты Отчеты Предприятие Сервис Выход Двежка

Рабочий стол Поиск данных Внешние отчеты Управление данными работника

Сдельный наряд на выполнение работы: Промысел

Номер: 00000000066 от: 31.08.2025 12:00:08

Подразделение: Канализационно-насосная станция (КНС)

Организация: МоскВодКанал

Вид расчета: Оплата по производственным нарядам

Период наряда

☐ По результатам работы за один день 01.08.2025

☐ По результатам работы за месяц Сентябрь 2025

Выполненные работы

Исполнители

Порядок расчета

☐ Распределять только приработок

☐ Учитывать отработанное время

☐ Учитывать КТУ

☐ Ввод времени по каждому дню периода

☐ Учитывать тариф

☐ Сводный ввод времени в целом за период

Рассчитать

№	Таб. №	Назначение	Сумма к начислению	Сумма к начислению (руб.)
1	4073	Петренко Игорь Иванович	1 134.00	1 134.00
2	7640	Назарова Наталья Васильевна	1 452.00	1 452.00
3	7289	Федченко Виталий Николаевич	1 654.00	1 654.00
4	1040	Сорова Анна Ивановна	1 448.00	1 448.00
5	4087	Шербасова Виктория Владимировна	740.00	740.00
6	7540	Шельман Ольга Александровна	1 968.00	1 968.00
7	4062	Михайленко Людмила Ивановна	740.00	740.00
8	7882	Палочка Олег Николаевич	928.00	928.00
9	7781	Громов Сергей Михайлович		
10	7300	Волкова Екатерина Михайловна		
11	7660	Кирпа Наталья Михайловна		
12	7395	Гриценко Альона Юрьевна	239.00	239.00
13	7377	Цыгарук Альона Викторовна		
14	7577	Резник Виктор Андреевич	239.00	239.00
15	7295	Мартинов Владимир Иванович		
16	7245	Фурстенко Лариса Ивановна		
17	7821	Пилик Роман Борисович	1 452.00	1 452.00
18	7960	Фоменко Валентина Васильевна	1 715.00	1 715.00
19	7954	Никоненко Игорь Геннадьевич		
20	7875	Татарченко Альона Васильевна		
			13 709.00	13 709.00

Комментарий: утилизация рідких відходів серпень 2025 №

Ответственный: Варавка Марина Владимировна

OK Записать Закрыть

Рабочий стол Сдельные наряды на выпол. Сдельный наряд на выпол.

Для одержання підказки натисніть F1

BAF - ЗУП-ГВК

UK 2 14:56 03.09.2025

Рисунок 2.11 – Документ «Наряд на відрядну роботу»

Джерело: сформовано автором

Також первинним документом являється документ «Наряд на відрядну роботу», на підставі якого нараховується заробітна плата працівників, які задіяні в іншій діяльності підприємства. На Рисунку 2.11 зображено розрахунки за утилізацію рідких відходів. Так як цей вид діяльності не являється основним, то нарахування за нього проводиться окремо і фіксується на рахунку 703 «Доходи з іншої діяльності».

BAF - ЗУП-ГПК

Файл Правка Таблица Опорядк Работники Расчет зарплаты Налоги Учет зарплаты Отчеты Предприятие Сервис Выход

Рабочий стол Поиск данных Вводные отчеты Управление данными работника

Расчетные листки организации

Сформировать Настройки Р.П. Кратко Период с: Сентябрь 2025 по: Сентябрь 2025

Организация МиссьВодоКанал

Месяц начисления Сентябрь 2025

Подразделение организации Автогосподарство

Расчетный листок за Сентябрь 2025

Организация: МиссьВодоКанал

Анцибор Иван Васильевич Автогосподарство

Водий а/зас ГАЗ-3307 фуртон 2тр 4,5т №ВМ 41-84 АС

Табельный номер: 3794

Код по ДРФО: 2355804859

Вид	Период	Отработано	Оплачено	Сумма	Вид	Период	Сумма
		Дни	Часы	Дни	Часы		
1. Начислено					2. Удержано		
Оплата праздничных и выходных дней		1	8	8	1 109,92	Арендная ставка	100,00
Маскиная премия					1 621,87	Профсоюзный взнос	172,13
Оплата по часовому тарифу		21	167	167	11 584,79	НДФЛ	3 098,30
Доплата за классность					2 896,20	Венный сбор	860,64
Всего начислено				17 212,78	Всего удержано		4 231,07
3. Доходы в натуральной форме					4. Выплачено		
					Очередная выплата		12 315,98
					Аванс		1 000,00
Всего натуральных доходов					Всего выплат		13 315,98
Долг за предприятием на начало месяца				12 315,98	Долг за предприятием на конец месяца		11 981,71

Рабочий стол Расчетные листки организа...

Для одержания помощи напечатать F1

Пуск CAP NUM 9:31 19.09.2025

Рисунок 2.12 – Документ «Розрахунковий листок за серпень 2025»

Джерело: сформовано автором

Після заповнення усіх даних, документ потрібно зберегти та провести, натиснувши клавішу ОК в нижньому правому кутку екрану.

На підставі цих нарахувань проводиться розрахунок з працівником через банк, на підприємстві існує тільки безготівковий розрахунок з працівниками.

Щоб відкрити цей документ, переходимо: Головне меню – Розрахунок зарплати – Зарплата к виплате – Створити новий.

В верхньому кутку обираємо організацію і необхідний місяць нарахувань.

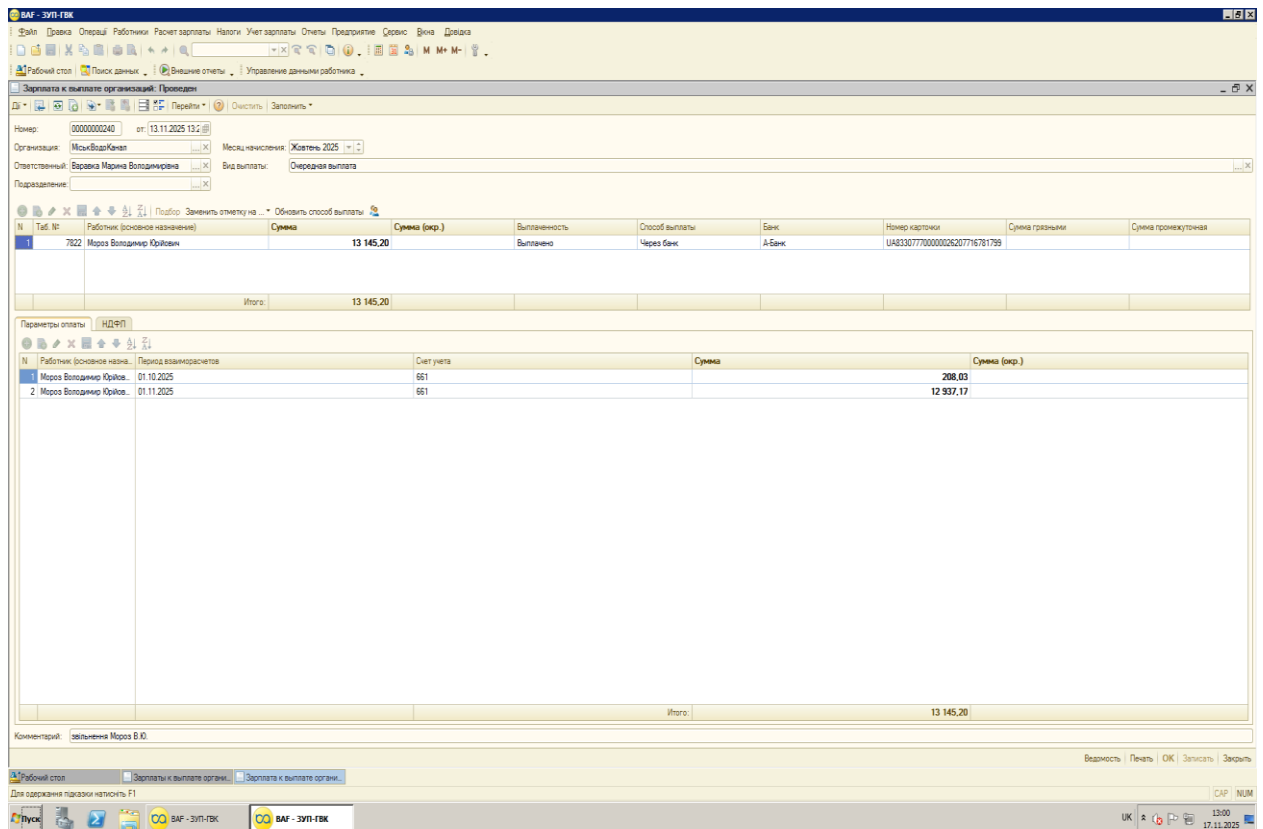

Рисунок 2.13 – Документ «Заробітна плата до виплати працівникам»

Джерело: сформовано автором

Програмний продукт ефективно використовує екран, дозволяючи користувачу одночасно отримувати великий обсяг необхідної інформації.

Програмне забезпечення має досить вдало побудовані та доступні для розуміння інструменти адміністрування, зокрема: по-перше, доступна можливість надання прав доступу для користувачів різних типів, з урахуванням їх службових посад, посадових обов’язків, місця та ролі в управлінні підприємством; по-друге, кожен користувач отримає власне меню, відповідного складу, мову користувача і командну панель необхідну безпосередньо для його роботи; по-третє, всі зміни що відбуваються в програмному продукті, під дією користувача або автоматично, реєструються у відповідному журналі; по-четверте, користувач наділений можливістю переміщувати відповідні бази даних процедурно завантаженням (вивантаженням), оновлювати програму та прикладні рішення.

2.3 Бухгалтерський облік розрахунків за податками (зборами) по оплаті праці

У програмі «BAF-ЗУП» яка використовується комунальним підприємством для автоматизації розрахунків по заробітній платі, вмонтований блок «Податки і внески», котрий дозволяє автоматизувати обчислення податків, які запроваджені у відповідності з чинним законодавством України. Мова йде про три основні, обов'язкові види податків.

Функціонал програми дозволяє:

- вести облік різних видів доходів для нарахування податку на доходи фізичних осіб;
- обчислювати страхові внески за кількома законодавчо передбаченими формулами, включно з пільговими тарифами;
- застосовувати пільгові схеми оподаткування, зокрема для резидентів Дія Сіті;
- фіксувати доходи фізичних осіб, що не пов'язані з заробітною платою, для податкової звітності;
- враховувати спеціальний стаж працівників, особливі форми зайнятості (неповний або ненормований робочий день) та формувати відповідні звіти для ЄСВ.

Програмне забезпечення формує комплекс даних про доходи працівників, сплачені податки та внески до соціальних і інших фондів, що дозволяє формувати регламентовану, статистичну та аналітичну звітність.

Розглянемо безпосередньо, яка черговість утримання та нарахування податків із доходів працівників, та фонду оплати праці.

Перше, що потрібно це створити документ «Нарахування зарплати». Щоб відкрити даний документ необхідно перейти Головне меню – Розрахунок зарплати – Табель обліку робочого часу – Створити. У верхньому кутку обираємо підприємство, підрозділ (дільницю) де безпосередньо працює працівник та необхідний місяць. Натискаємо клавішу «Заповнити».

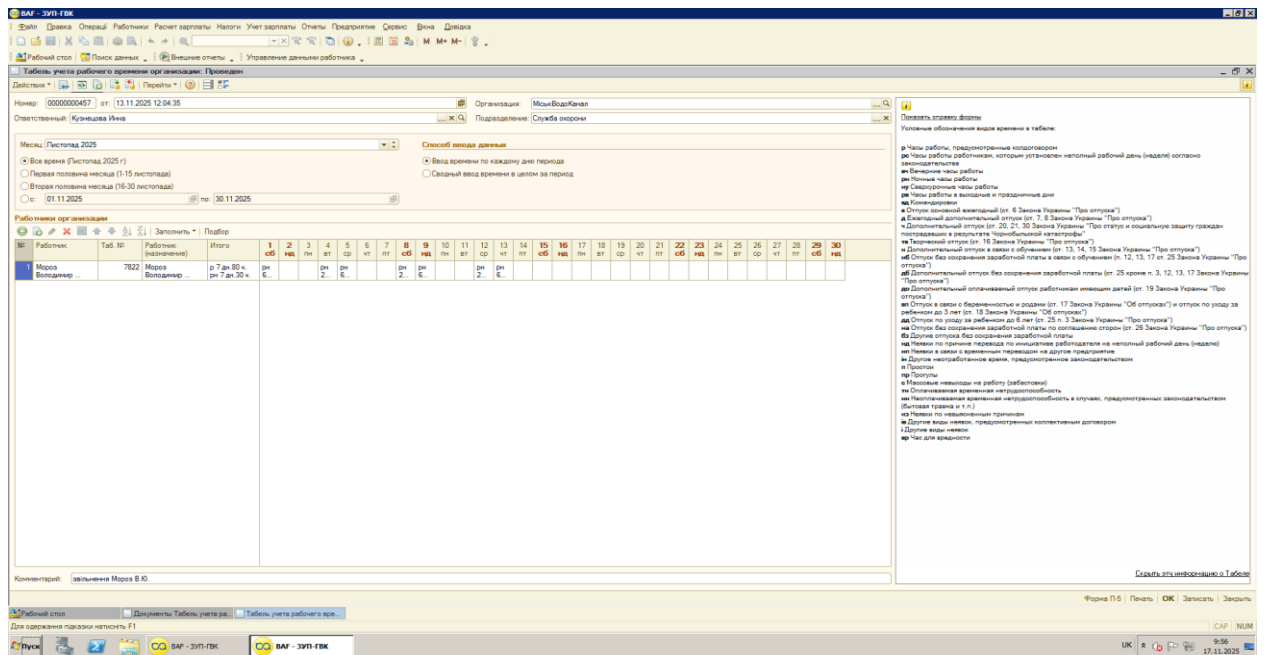

Рисунок 2.14 – Документ «Табель обліку робочого часу»

Джерело: сформовано автором.

Потім заходимо в нарахування зарплати. Головне меню – Розрахунок зарплати – Нарахування зарплати робітникам організації – створити документ. Зазначаємо організацію і період часу. Вибираємо співробітника. Натискаємо «Заповнити і розрахувати».

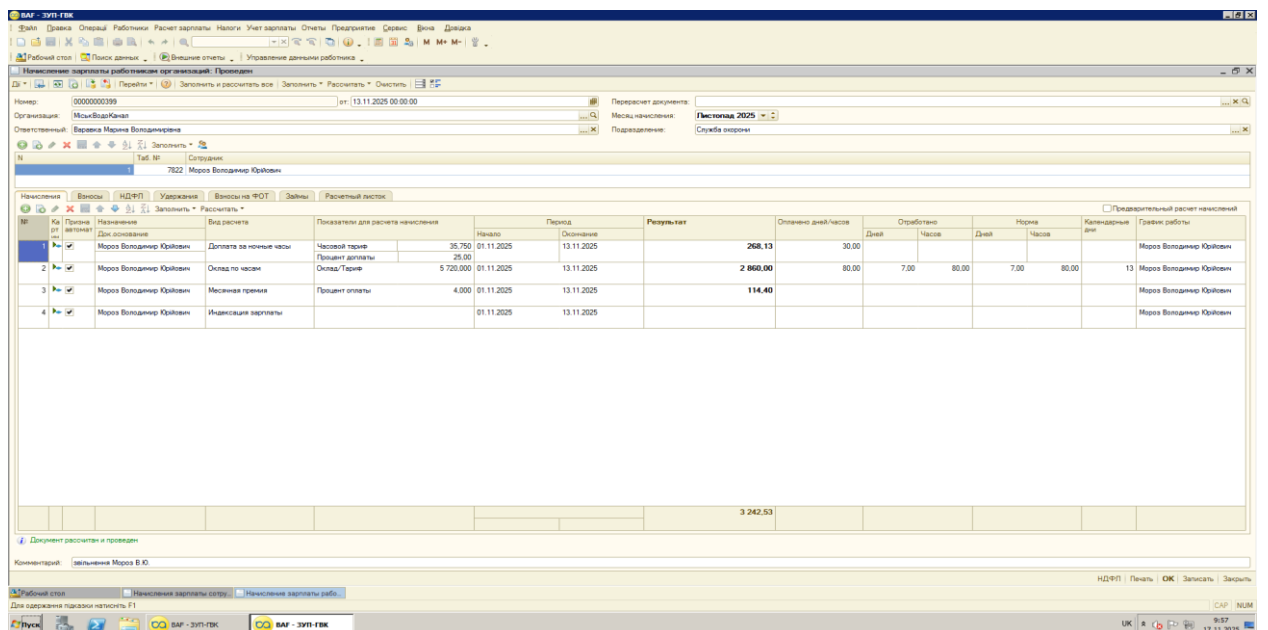

Рисунок 2.14 – Документ «Нарахування заробітної плати працівникам підприємства»

Джерело: сформовано автором.

У табличній частині сформованого документа доступні наступні закладення:

- * нараховано;
- * внески;
- * ПДФО;
- * утримання;
- * внески на фонд оплати праці (ЄСВ);
- * позики;
- * розрахунковий листок.

У віконці «ПДФО» відображається утримання податку на доходи фізичних осіб

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) є ключовим елементом прямого оподаткування в Україні. Його утримують із доходів громадян та перераховують до бюджету.

№	П.І.О.	Період	Сума ПДФО	Додаток	Сума нараховано	Утримана сума	Плата	Кількість плат	Сума нараховано
1	Мороз Володимир Кірилович	Піс 25	101	16 801.53	3 624.28	Основа	Утримана		16 801.53
2	Мороз Володимир Кірилович	Піс 25	83	16 801.53	840.08	Військовий збір	Військовий збір		16 801.53

Рисунок 2.15 - Документ «Нарахування заробітної плати працівникам підприємства», в частині розрахунку податків утримуваних із заробітної плати

Джерело: сформовано автором.

Документ передбачає утримання військового збору відповідно до частини 2 статті 29 Бюджетного кодексу України та пункту 16 підрозділу 10 Розділу XX Податкового кодексу, який зараховується до доходів загального фонду державного бюджету[25].

Відносно Єдиного соціального внеску (ЄСВ), то його платниками є юридичні та фізичні особи, котрі пройшли реєстрацію в органах Державної податкової служби України, як платник ЄСВ (єдиного соціального внеску). Як правило, платником ЄСВ, виступають роботодавці – незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, які виступають страхувальниками та зобов'язані у відповідності до законів України сплачувати ЄСВ за найманих своїх працівників.

Разом з тим, законодавцем передбачено певні застереження, тобто внески нараховують лише в межах встановлених баз:

максимальна – 160 000 гривень (тобто в розмірі 20 мінімальних розмірів ітної плати) для 2025 року.

Рисунок 2.16 - Документ «Нарахування заробітної плати працівникам підприємства»», в частині розрахунку Єдиного соціального внеску.

Виходячи з цього, підприємство-роботодавець зобов'язаний, при умові, якщо заробітна плата найманого працівника нижче мінімальної заробітної плати,

донарахувати Єдиний внесок, тобто сплатити 22 відсотки – до мінімальної заробітної плати, у 2025 році ця сума складатиме 1760 грн.; якщо винагорода чи заробітна плата перевищує суму 160000 гривень, то оподатковується лише зазначена сума.

У зазначеному документі розрахунок робиться в розрізі окремого працівника, зазначається база оподаткування, в розрізі нарахувань, податковий період, ставки Єдиного соціального внеску, розрахована сума внеску та код категорії заробітної плати.

Таким чином, щоб відобразити суми нарахованого Єдиного соціального внеску на фонд оплати праці, потрібно в програмі зайти в закладку «Внески на ФОП». І у віконці Розрахунковий листок відображаються усі нарахування і утримання в розрізі працівника.

Вид	Период	Отработано	Оплачено	Сумма
Дни	Часы	Дни	Часы	
1. Начислено				
Платеж за октябрь	1-31.10.25	7	80	114,40
Долг за октябрь	1-31.10.25			2 860,00
Долг за октябрь	1-31.10.25			268,13
Долг за октябрь	1-31.10.25			12 533,40
Долг за октябрь	1-31.10.25			1 026,60
Всего начислено				16 801,53
2. Удержано				
Взносы на ФОП	1-31.10.25			860,00
Взносы на ФОП	1-31.10.25			3 526,80
Всего удержано				3 864,36
3. Доходы в натуральной форме				
4. Выплачено				
Платеж за октябрь	1-31.10.25			1 000,00
Платеж за октябрь	1-31.10.25			1 000,00
Платеж за октябрь	1-31.10.25			1 000,00
Платеж за октябрь	1-31.10.25			1 000,00
Платеж за октябрь	1-31.10.25			208,03
Платеж за октябрь	1-31.10.25			12 537,17
Всего выплачено				18 445,20
Долг за организацией на начало месяца: 5 508,03				
Долг за организацией на конец месяца: 18 445,20				

Рисунок 2.17 - Документ «Нарахування заробітної плати працівникам підприємства», в частині розрахунку нарахувань і утримань в розрізі працівників.

Джерело: сформовано автором.

Після заповнення усіх даних документ потрібно зберегти та провести, натиснувши клавішу ОК в нижньому правому кутку екрану.

На підставі цих нарахувань проводиться розрахунок з працівником по оплаті праці через банк, на підприємстві існує тільки безготівковий розрахунок з працівниками.

Щоб відкрити цей документ, переходимо: Головне меню – Розрахунок зарплати – Зарплата до виплати – Створити новий. У верхньому кутку обираємо організацію і необхідний місяць нарахувань.

BAF - ЗУП-ГПК

Файл | Правка | Операции | Расчет зарплаты | Настройка | Учет зарплаты | Отчеты | Подразделения | Сервис | Вывод | Демон

Рабочий стол | Поиск данных | Внесение отчета | Управление данными работника

Зарплата к выплате организации: Провести

Номер: 00000000240 от 13.11.2025 13:20

Организация: МП "Варшавка" Месяц начисления: Ноябрь 2025

Отчетственный: Воронов Мария Владимировна Вид выплаты: Очередная выплата

Подразделение:

№	Таб. №	Работник (основное наименование)	Сумма	Сумма (окр.)	Выплачено	Способ выплаты	Банк	Номер карты	Сумма гривнами	Сумма проиндексованная
1	722	Мороз Владимир Юрьевич	13 145,20		Выплачено	Через банк	А-Банк	UA83307770000002020716781799		
Итого:			13 145,20							

Параметры оплаты: НДФЛ

№	Работник (основное наименование)	Период начисления	Счет учета	Сумма	Сумма (окр.)
1	Мороз Владимир Юрьевич	01.10.2025	661	268,03	
2	Мороз Владимир Юрьевич	01.11.2025	661	12 877,17	
Итого:				13 145,20	

Комментарий: зарплата Мороз В.Ю.

Вводимость | Печать | ОК | Закрыть | Зарплата к выплате организации

BAF - ЗУП-ГПК

13:00 17.11.2025

Рисунок 2.18 - Документ «Заробітна плата до виплати».

Джерело: сформовано автором.

У документі в розрізі працівників формується автоматично програмою, інформація щодо суми до виплати, зазначається банк в якому обслуговується працівник, тобто відкритий його зарплатний рахунок, номер рахунку, зазначається зразу кореспондуючий рахунок.

З розрахункового рахунку підприємства, в день зарахування на карткові рахунки заробітної плати працівникам - перераховуються податки:

Військовий збір, перераховується на відповідний рахунок Головного управління Державної казначейської служби України в Сумській області, при цьому в бухгалтерського обліку робиться проведення: Дт рахунку 642 Кт рахунку 311.

Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір перераховуються на відповідний рахунок Головного управління Державної казначейської служби України в Сумській області, відображаючись у бухгалтерії кореспонденцією Дт 6411 – Кт 311.

Єдиний соціальний внесок перераховується на рахунок Головного управління Державної податкової служби України в Сумській області та відображається кореспонденцією Дт 651 – Кт 311.

Щоб отримати оборотно-сальдову відомість по рахункам податків, заходимо в «BAF бухгалтерію» розділ MBK

Р/сч	Сальдо на начало периода	Обороты за период	Сальдо на конец периода
Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
642	501 687.90	517 462.71	522 741.39
20% від суми заборужених доходів (ГДП)	38 588.12		
Військовий збір	463 099.78	517 462.71	522 741.39
Разом	501 687.90	517 462.71	522 741.39

Рисунок 2.19 - Документ «Оборотно-сальдовая відомість по рахунку 642 за вересень 2025 року».

Джерело: сформовано автором.

Формування Оборотно-сальдової відомості по рахунку – задаємо необхідний період – вказуємо номер рахунку і натискаємо сформувати.

Бухгалтерія МБК BAF

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 651 за Вересень 2025 р.

Період: 01.09.2025 - 30.09.2025 Рахунок: 651

Сформувати Показати настройки Друк Підписати Перістр обліку

КП "Місьководономан" СМР
Виведені дані: 60 (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
651	1 977 216,17	2 209 248,10	2 235 831,82		2 004 799,89	
СВВ ФОП (квартал)		42 098,10	42 098,10		42 098,10	
СВВ ФОП (продовження)	1 977 216,17	2 167 150,00	2 193 733,72	2 193 733,72	1 962 691,79	1 962 691,79
Разом	1 977 216,17	2 209 248,10	2 235 831,82		2 004 799,89	

Рисунок 2.20 - Документ «Оборотно-сальдова відомість по рахунку 651 за вересень 2025 року».

Джерело: сформовано автором.

Бухгалтерія МБК BAF

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 6411 за Вересень 2025 р.

Період: 01.09.2025 - 30.09.2025 Рахунок: 6411

Сформувати Показати настройки Друк Підписати Перістр обліку

КП "Місьководономан" СМР
Виведені дані: 60 (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
6411		1 672 747,01	1 862 418,93	1 878 871,82	1 689 199,10	
Разом	1 672 747,01	1 662 418,93	1 878 871,82		1 689 199,10	

Рисунок 2.21 - Документ «Оборотно-сальдова відомість по рахунку 6411 за вересень 2025 року».

Джерело: сформовано автором.

Щомісячно, до 20 числа наступного місяця, КП «Міськводоканал» подає податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску.

«М.Е.Дос» - це програма електронного документообігу та звітності для бухгалтерів та підприємців, яка дозволяє створювати, підписувати та подавати звітність до контролюючих органів, а також обмінюватися первинними документами з контрагентами в електронному вигляді.

Заходимо в програму «М.Е.Дос»: = звітність; = об'єднана звітність ПДФО та ЄСВ; = загружаємо дані: Файл – Експорт.

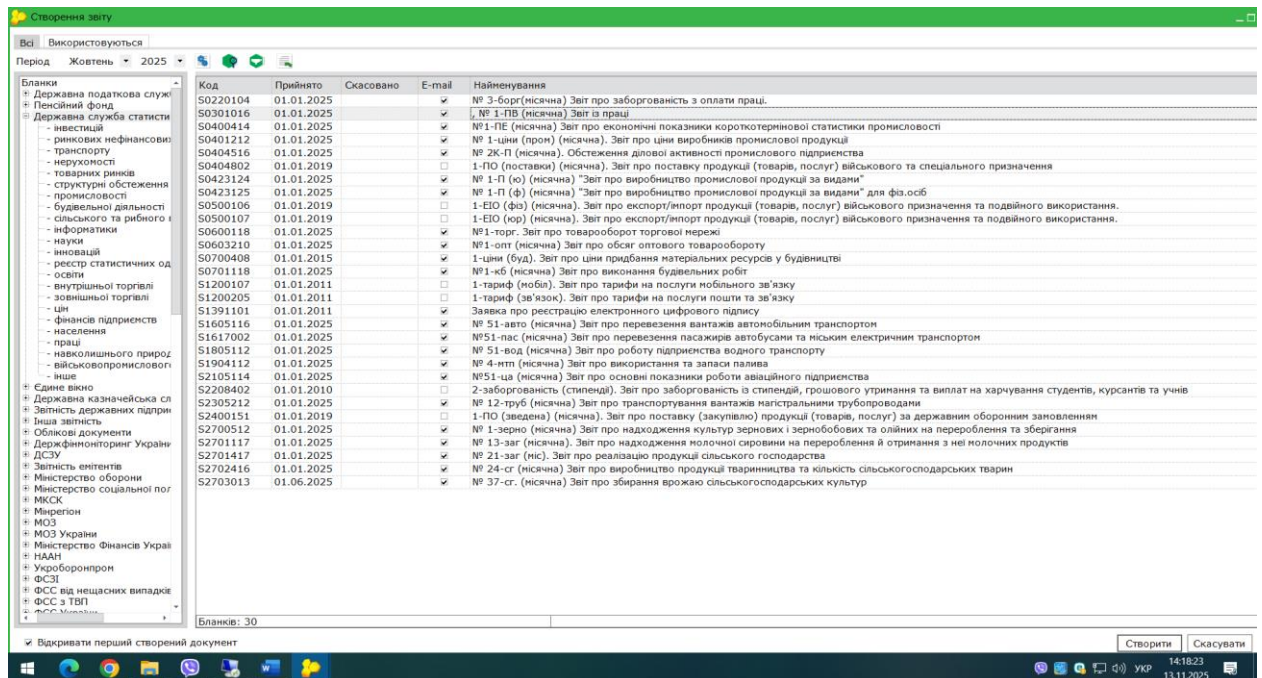

Рисунок 2.22 - Документ «Створення звіту в програмі «М.Е.Дос».

Джерело: сформовано автором.

Відкриваємо додаток 5 (Д5) Відомості про трудові відносини осіб та період проходження військової служби.

Цей додаток надає інформацію про прийнятих та звільнених працівників, номери наказів, дати наказів та номер статті – підстави для припинення трудових відносин.

Відкриваємо додаток 4 (ДФ) Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору.

Цей додаток надає інформацію по кожному працівнику:

- * про суму нарахованого і виплаченого доходу
- * про суму нарахованого і перерахованого ПДФО
- * про суму нарахованого і перерахованого військового збору.

Також у цьому додатку є дані про Код ознаки доходу - де 101 код, це: - доходи у вигляді заробітної плати, а також є інформація про дати прийняття та звільнення працівників.

Додаток 1 (ДФ) «Відомості про нарахування заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам» містить інформацію по кожному працівнику про: загальну суму нарахованого доходу, суму нарахованого єдиного соціального внеску та кількість днів перебування у трудових відносинах.

У Податковому розрахунку відображаються зведені дані підприємства про нараховані доходи фізичних осіб, утримані податки та нарахований єдиний соціальний внесок.

Структура основних рядків додатка:

- Рядок 1 «Загальна сума нарахованого доходу» включає:
 - заробітну плату;
 - винагороду за цивільно-правовими договорами;
 - оплату перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок платника податків;
 - допомогу по тимчасовій непрацездатності за рахунок Пенсійного фонду;
 - допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами.
- Рядок 3 «Нарахування Єдиного внеску» охоплює нарахування на заробітну плату, винагороду за цивільно-правовими договорами та допомоги по тимчасовій непрацездатності й вагітності (22%).
- Рядок 7 відображає загальну суму єдиного внеску до сплати.

Після заповнення звіту та додатків необхідно виконати перевірку, підписати та відправити документ.

Після отримання другої квитанції звіт вважається зданим.

Статистична звітність подається за допомогою програми «М.Е.Дос». Обираємо період, за який будемо подавати звіт і створюємо необхідний звіт.

М.Е.ДОС 11.02.187 - 03352455 КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "МІСЬКВОДОКАНАЛ" СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Файл Правка Вигляд Сервіс Довідка

Головне меню Реєстр звітів X 50220104 X

Державне статистичне спостереження

Статистична конфіденційність забезпечується статтями 29 та 30 Закону України "Про статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186 Кодексу України про адміністративні правопорушення

Подають: юридичні особи

- територіальному органу Держстату

Термін подання: не пізніше 7-го числа кожного місяця

ЗВІТ ПРО ЗАБОРГОВАНІСТЬ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

на 1 листопада (назва місяця наступного після звітного періоду) 2025 року

Безкоштовний сервіс для електронного звітування "Кабінет респондента" за посиланням <https://statzvit.ukrstat.gov.ua>

№ 3-Борг (місяця)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Держстату 15 квітня 2024 р. № 115

Ідентифікаційні дані респондента

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ 03352455

Найменування КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "МІСЬКВОДОКАНАЛ" СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Місцезнаходження (юридична адреса) 40009 СУМСЬКА

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса) 40009 СУМСЬКА

Поштовий індекс

Назва області / АР Крим

Назва району

Наступні дії Принятка Властивості Інформація про підписи Протокол перевірки Отримання доставки Повідомлення Квитанція №1 Квитанція №2

3 питань супроводження «М.Е.Дос» звертайтеся за телефоном: ФОП Власенко Андрій Григорович - +380504072051 ; +380503073718

Період: Жовтень 2025 70%

14.2327 13.11.2025

Рисунок 2.23 - Документ «Створення Звіту про заборгованість з оплати праці в програмі «М.Е.Дос».

Джерело: сформовано автором.

При розрахунках з працівниками подаються такі основні податкові звіти: «Об'єднаний податковий розрахунок» (щомісяця до 20 числа), який містить Додаток 1 (ЄСВ), Додаток 4 ДФ (ПДФО та військовий збір) та Додаток 5 (трудові відносини), а також статистичні звіти – «Звіт з праці» (форми №1-ПВ щомісячна та щоквартальна) та «Звіт про заборгованість з оплати праці» (форма №3-борг) (Таблиця 2.), якщо це передбачено для відповідного підприємства. Заходимо в програму «М.Е.Дос», натискаємо клавішу «+» у верхньому кутку і створюємо, підписуємо і відправляємо конкретному адресату необхідний звіт.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ

3.1 Особливості організації аудиту розрахунків з оплати праці у комунальному підприємстві

Аудит розрахунків за виплатами працівникам у комунальному господарстві є надзвичайно актуальним. Аудит допомагає перевірити правильність розрахунків із працівниками, з бюджетом за податками і зборами, забезпечує дотримання законодавства та ефективність управління в даній сфері. За допомогою аудиту можна перевірити точність та правильність застосування норм обслуговування, тарифних ставок та окладів, виявити можливі помилки або недостовірні дані, а також виявити факти корупції або недобросовісного ведення бізнесу.

Аудит також допомагає забезпечити прозорість та довіру між найманими працівниками та роботодавцем, в особі комунального господарства. У сучасних умовах розвитку технологій та цифровізації, важливо також використовувати інформаційні системи та програмні засоби для автоматизації аудиту розрахунків. Це допомагає прискорити процес перевірки, зменшити ймовірність помилок та забезпечити більш ефективний контроль.

Варто відзначити, що якість аудиту залежить від значної кількості факторів та намірів, кваліфікації осіб, які залучені до перевірки. Відповідно, наступним етапом є ідентифікація факторів, які впливають на якість аудиту розрахунків із замовниками, які ідентифіковані з урахуванням нормативним вимог, специфіки діяльності комунального підприємства та кваліфікації аудитора (Рисунок 3.1).

З метою забезпечення якісного та оперативного проведення аудиту розрахунків за виплатами працівникам комунального підприємства потрібно здійснити планування аудиторського дослідження, яке допоможе аудиторам (аудиторській фірмі) дієвота ефективно вирішити ймовірні проблеми, якісно

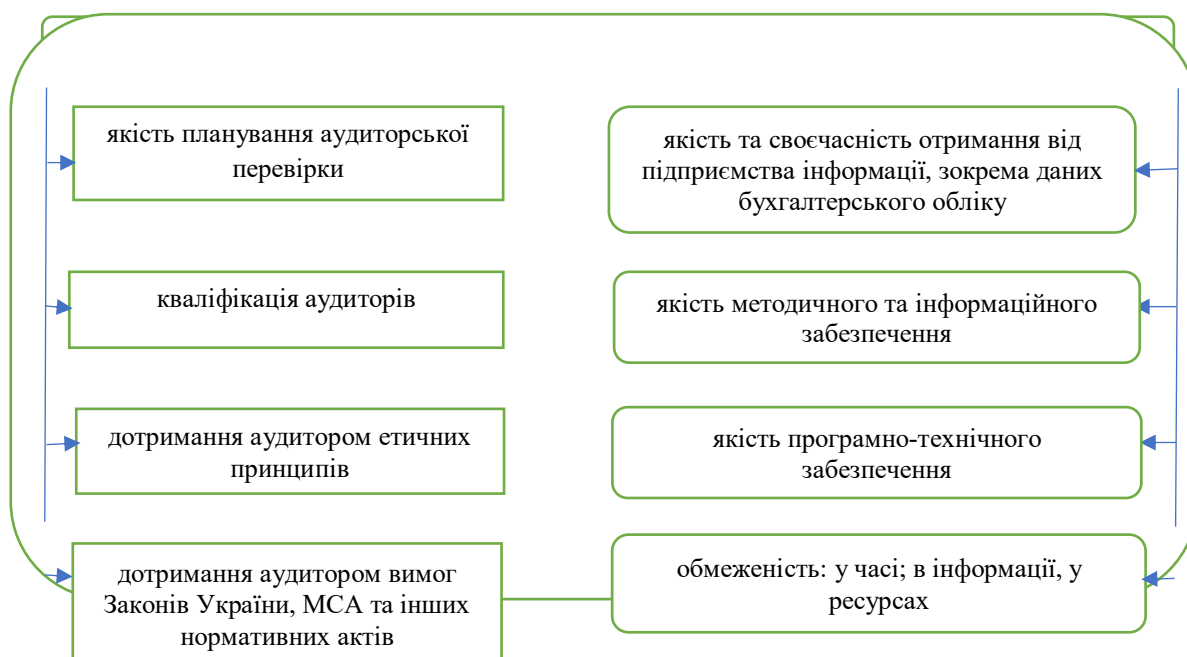

Рисунок 3.1 – Фактори, котрі мають вплив на якість аудиту розрахунків

Джерело: складено автором

Рисунок 3.2 – Етапи аудиту розрахунків за виплатами працівникам

Джерело: складено автором

сформувані команду з аудиту, організаційно полегшити процес проведення аудиту.

На рисунку 3.2 визначені етапи аудиту у межах яких аудиторам (аудиторській фірмі) потрібно спланувати аудиторські процедури, які будуть виконані у процесі незалежної перевірки щодо розрахунків

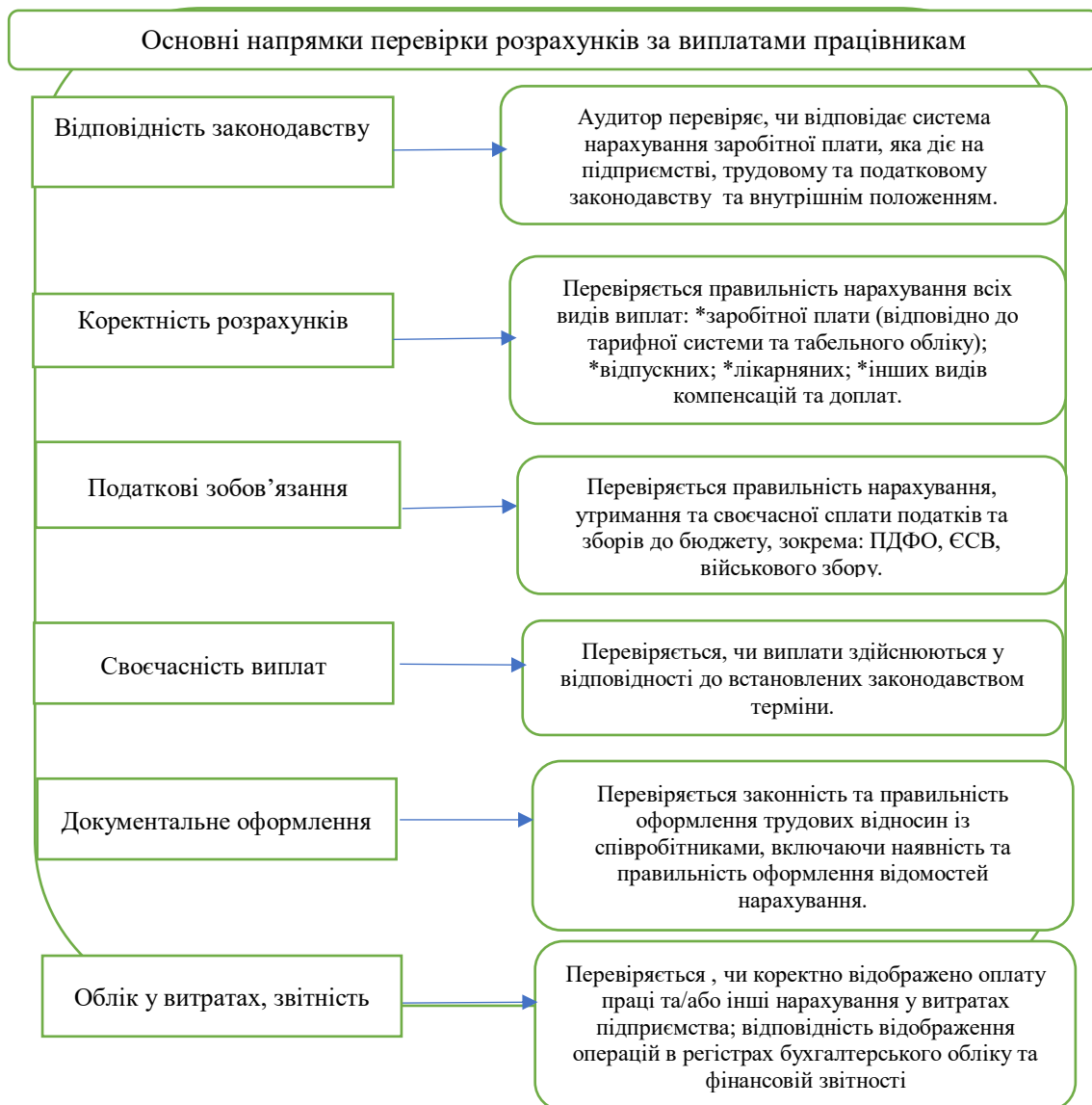

Рисунок 3.3 – Основні напрямки аудиту розрахунків за виплатами працівникам

Джерело: складено автором

Незалежно від обраної методики аудиту розрахунків за виплатами працівникам, основні прийоми та методи перевірки залишаються незмінними.

Аудит цих розрахунків слід розглядати як комплексну процедуру, що охоплює основні напрями перевірки та можливі завдання, з урахуванням чітко визначеної мети і використання таких методів організації аудиту:

- суцільна перевірка;
- вибіркова перевірка;
- комбінована перевірка;
- аналітичні процедури.

Об'єкти аудиторської перевірки мають розглядатися окремо в часі з огляду на основну мету аудиту.

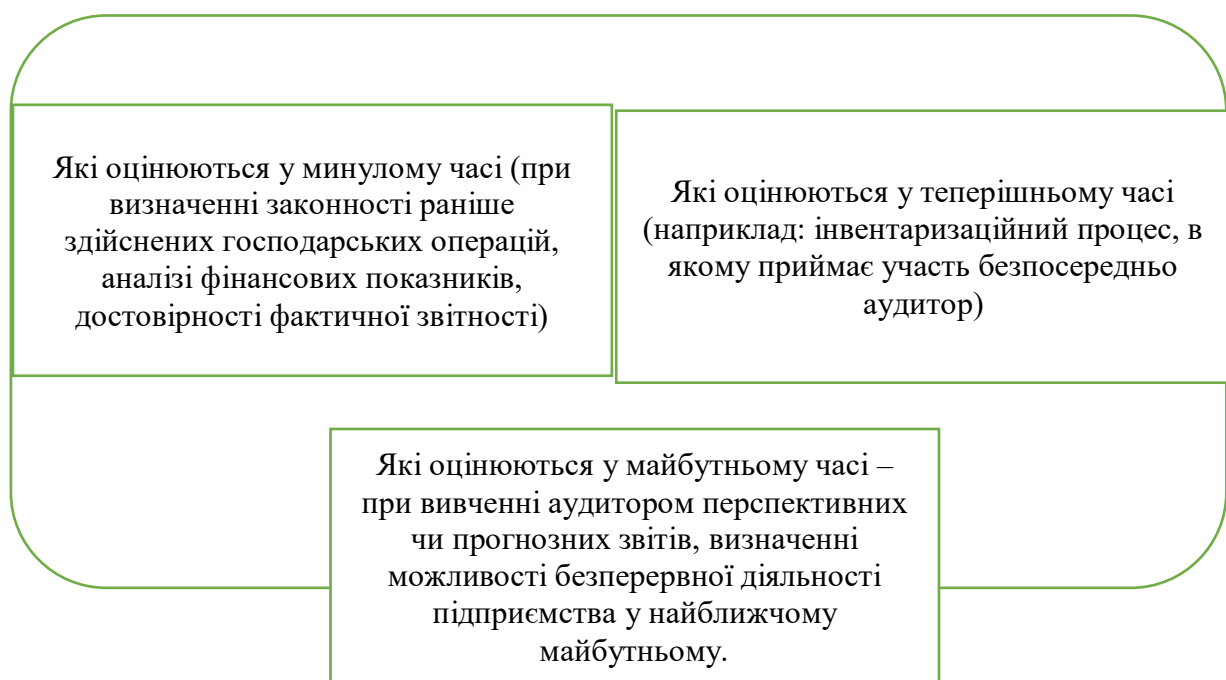

Рисунок 3.4 – Зв'язок з часом об'єктів аудиту

Джерело: складено автором

Разом з тим, незалежно які підходи обрано вами, відносно самої організації та методичних засад аудиторської перевірки, необхідно мати доступ до повної інформації про системні взаємозв'язки щодо формування на досліджуваному підприємстві інформації про розрахунки з працівниками по оплаті праці.

Методологію організації аудиту доцільно розглядати з позиції господарських операцій, пов'язаних із нарахуванням, утриманням та виплатою заробітної плати.

Відповідно до Міжнародного стандарту аудиту (МСА) 530 «Аудиторська вибірка» [11], аудитор має право отримувати аудиторські докази шляхом застосування вибірки, тобто перевірки менш ніж 100 % облікових записів у межах залишків на рахунках або класу операцій, забезпечуючи при цьому достатньо високу ймовірність відбору для всіх елементів вибірки.

Слід пам'ятати, що аудиторська вибірка – це досить ризикований метод, як для аудитора (фірми), так і для клієнта-замовника, оскільки факти порушень або арифметичні помилки, можуть залишитися за межами вибірки, що не дасть можливості зробити об'єктивну оцінку.

Переваги використання аудиторської вибірки, з відповідними коментарями до них автора, представлено в Таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Переваги використання аудиторської вибірки в аудиті оплати праці

№ п/п	Критерії	Коментарі
1	Економія часу перевірки	Проводиться більш оперативно, підвищується якість та достовірність
2	Економія затрат праці аудиторів	Скорочення часу перевірки, відповідно зменшення вартості аудиторських послуг
3	Підвищення якості перевірки	Зменшення обсягу перевірки дозволяє якісно дослідити інформацію
4	Неможливість проведення	При значній кількості працюючих та обмежених термінах аудиторської

Джерело: складено автором

Підсумовуючи вище викладене, доцільно вказати, що аудитор з урахуванням переваг і недоліків вибірки, повинен поєднувати, де це можливо, її із суцільним методом, що дасть більшу впевненість у якості аудиторської перевірки. Також

необхідно враховувати при цьому, сам об'єкт дослідження, мету та завдання які стоять перед аудитом.

З метою досягнення якісного здійснення аудиторської перевірки та забезпечення обґрунтованих висновків у підсумкових документах, аудитор як правило використовує різні, законні способи отримання інформації (Рисунок 3.5).

Рисунок 3.5 – Способи отримання інформації при аудиті розрахунків за виплатами працівникам

Джерело: складено автором

Варто відмітити, що всі дії аудитора повинні бути спрямовані на досягнення максимально якісного виконання аудиторської перевірки.

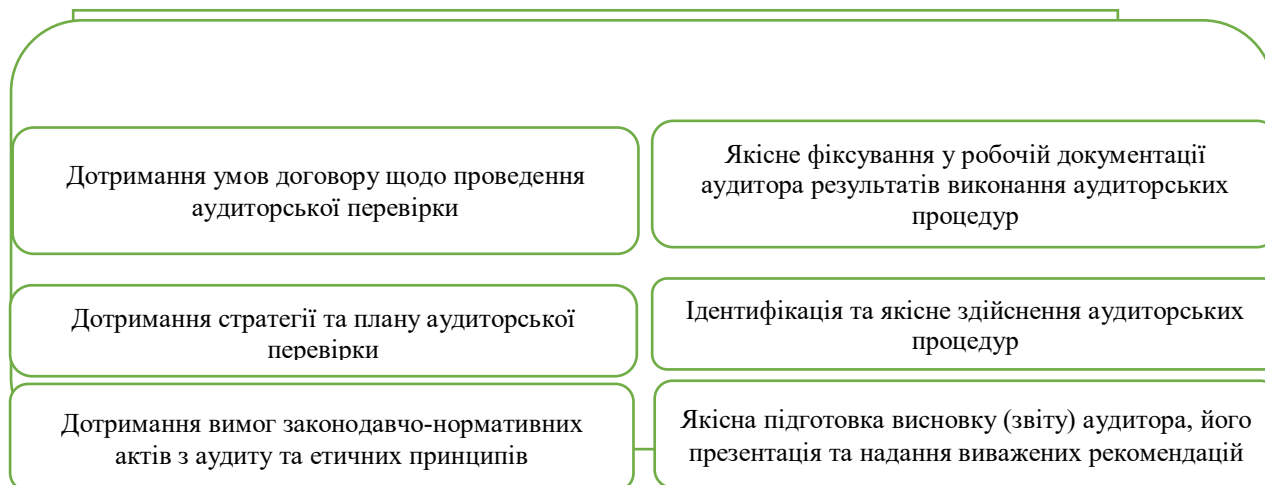

Рисунок 3.6 – Показники, що визначають якість аудиту розрахунків за виплатами працівникам

Джерело: складено автором

Отже, застосування зазначених підходів до аудиту розрахунків за виплатами працівникам дозволяє об'єктивно оцінити правильність і достовірність бухгалтерського обліку, дотримання розрахункової дисципліни та точність узагальнення даних у публічній звітності підприємства.

3.2 Методологія аудиту та формування робочої документації аудитора

Методологія, це вчення про науковий метод пізнання світу, його філософська, теоретична основа, система принципів підходу до вивчення явищ об'єктивної дійсності.

Під методологією аудиту, розуміють сукупність прийомів та процедур, що використовуються для оцінки стану об'єктів перевірки. Вона охоплює як загальні етапи аудиту (підготовчий, фактичний, заключний), так і специфічні методи, такі як документальна і фактична перевірка, аналіз даних, інвентаризація, тестування та інтерв'ю.

На початковому, або як ми називаємо підготовчому, етапі потрібно особливу увагу приділити дослідженню та вивченню, з юридичної точки зору, внутрішніх нормативних документів суб'єкта господарювання. Згідно Кодексу законів про працю України [7], у кожного суб'єкта господарювання повинен бути закріплений встановлений єдиний порядок документального оформлення процедур прийому, звільнення та переведення працівників. У наказі про облікову політику комунального підприємства, чітко зазначено документи, які регламентують кадрові процеси.

На даному етапі аудиторської перевірки аудитор повинен достатньо ретельно та виважено спланувати власні контрольні дії. Зокрема, для реалізації плану аудитор має підготувати детальну письмову програму аудиторської перевірки, в якій необхідно чітко визначити конкретні завдання та процедури, що стосуються обраного об'єкта аудиту.

Програма аудиторської перевірки щодо зобов'язань за розрахунками за виплатами працівникам комунального господарства, охоплює цілий ряд важливих питань, які підлягають дослідженню (Таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 – Основні питання програми аудиту зобов'язань за розрахунками з оплати праці та їх інформаційне забезпечення

Досліджуване питання	Джерело інформації
Перевірка нарахування виплат за листами непрацездатності	Листи непрацездатності, відомості по заробітній платі за попередні роки
Перевірка правильності проведення утримань і нарахувань (податок з доходів фізичних осіб, військовий збір, за виконавчими листами, єдиний соціальний внесок, тощо)	Відомості, журнали, виконавчі листи, бухгалтерські довідки, тощо
Перевірка даних реєстрів обліку розрахунків з оплати праці	Відомості, журнали, тощо
Перевірка даних реєстрів обліку обов'язкових податків і зборів	Відомості, журнали, податкова звітність про обов'язкові податки і збори
Перевірка відповідності обсягів виконаних робіт і бази нарахування відрядної оплати праці	Довідка про обсяги виконаних робіт, наряди, розцінки
Перевірка правильності нарахування заробітної плати за відпустки, компенсацій за невикористані відпустки	Накази про надання відпусток, бухгалтерські розрахунки, довідки
Перевірка правильності нарахування заробітної плати за посадовими окладами	Табель обліку робочого часу, штатний розпис

Джерело: складено автором

Для визначення обсягу аудиторських процедур та застосування відповідного методу перевірки, перш за все доцільно протестувати та визначити ефективність внутрішньої системи контролю підприємства, проаналізувати сучасний стан організації бухгалтерського обліку.

Таблиця.3.3 – Тест внутрішнього контролю з аудиту дотримання трудового законодавства та розрахунків з оплати праці

№ п/п	Зміст питання	Варіанти відповідей			Примітки
		так	ні	інформація відсутня	
1	У розпорядженні працівників бухгалтерської служби є всі необхідні нормативні документи: * з оплати праці; * преміювання; * єдиного соціального внеску.	+			
2	Чи укладений Колективний договір?	+			
3	Чи затверджений штатний розпис наказом керівника?	+			
4	Чи затверджено: * положення про оплату праці; * положення про стимулювання праці; * графіки відпусток; * розцінки.	+			
5	Накази про прийняття, переміщення, звільнення, надання відпусток ведуться: * кадровою службою; * секретарем; * керівником?	+			
6	Нарахування заробітної плати, утримань та нарахувань ЄСВ ведуться: * вручну; * автоматизовано?	+			
7	У комунальному господарстві застосовується система оплати праці: * погодинна; * відрядна.	+			
8	Чи виплачується на підприємстві: * премії; * компенсаційні виплати?	+			
9	Чи щомісячно ведуться табелі обліку робочого часу?	+			
10	Заробітна плата виплачується: * готівкою, через касу; * перерахуванням на рахунки працівників у банку?	+			
11	Чи депонується заробітна плата?	+			
12	Чи виплачувалася матеріальна допомога?		+		
13	Чи створена на підприємстві комісія з призначення допомоги за соціальним страхуванням?	+			
14	Чи контролюється своєчасність формування та подання звітності з праці?	+			

Джерело: сформовано автором

Тестування внутрішнього контролю може бути проведено відповідно до тестів, розроблених автором та наглядно представлених вашій увазі в таблиці 3.3., кваліфікаційної роботи.

Отримані результати тестування від посадових осіб підприємства-замовника аудиту може дати загальну уяву аудиторам як про стан дотримання трудового і податкового законодавства, так і безпосередньо про стан розрахунків за виплатами працівникам.

Тому ми прекрасно розуміємо, що великий обсяг первинної документації, детальна аналітика з розрізі працівників наглядно показує трудомісткість даної ділянки обліку. Комунальне підприємство «Міськводоканал» перейшло на застосування автоматизованої системи обліку розрахунків, де звичайно,

це по -перше гарантовано своєчасність даного процесу, це деталізація за встановленими критеріями інформації, це автоматичний розрахунок нарахувань оплати, утримань, відрахувань, формування бухгалтерських проведення та інше.

Проте який би програмний продукт не використовувався в господарстві він потребує оновлення постійного, удосконалення під зміни до вимоги законодавства України.

Щоб досягти якості аудиту, а лише задля цього підприємства і звертаються до незалежних аудиторів, тому що висновки мають прямий вплив на прийняття рішень власників (засновників) щодо майбутнього діяльності підприємства, ми вважаємо недостатньо лише перевірки даних обліку і звітності, а й здійснення розрахунків показників, що охарактеризовують розрахунки з оплати праці.

Діюча нормативно - правова база, має безпосередньо прямий вплив як на бухгалтерську діяльність, так і на аудиторську.

Тому на нашу особисту думку потрібне удосконалення законодавства у сфері фінансового контролю та моніторингу, модернізація національних нормативів аудиту, продовження гармонізації на основі міжнародних та європейських стандартів.

Мета аудиторських стандартів полягає в тому, щоб підтримувати на належному рівні аудиторську діяльність, вони заставляють аудиторів не лише підтримувати, а й підвищувати свій науковий та професійний рівень.

Національні нормативи аудиту, на відміну від стандартів, не передбачають основних обов'язкових принципів, але містять певні вказівки відносно застосування процедур, вони не носять директивного характеру, їх дотримання аудиторами в своїй діяльності добровільне, але завжди повинне бути обґрунтованим.

Рисунок 3.7 – Шляхи вдосконалення аудиту розрахунків за виплатами працівникам

Джерело: складено автором

Аудит і аудиторська діяльність в цілому, це достатньо трудомісткий та відповідальний процес. Тому, для спрощення та підвищення ефективності роботи,

економії робочого часу, з отриманням більшої кількості та більш якісних результативних показників доцільно ввести використання комп'ютерної техніки і цифрових сучасних технологій у сферу аудиту.

Одним із можливих напрямів удосконалення аудиторської діяльності є розробка і впровадження у практику основ і правил створення робочої документації, створення альбому форм аудиторських робочих документів, видання на державному рівні методичних рекомендацій щодо складання плану та програми проведення аудиту, тощо.

Робочі документи аудитора, це записи, що фіксують аудиторські процедури, отриману інформацію та висновки, які підтверджують аудиторський висновок.

Рисунок 3.8 – Основні компоненти робочих документів аудитора

Джерело: складено автором

На основі вивчення наукових праць вітчизняних учених і практиків-аудиторів нами було здійснено спробу узагальнити перелік документації аудитора

з питань перевірки розрахунків з працівниками на прикладі підприємства-об'єкта виконання магістерської роботи.

Звичайно даний перелік не вважається вичерпним, його при необхідності можна доповнювати, корегувати, тощо.

Оскільки робоча документація це власність аудитора, то інформація яку вона містить, надзвичайно важлива і актуальна для нього, оскільки призначена для логічного і правильного проведення аудиторської перевірки та підтвердження зроблених висновків у аудиторському звіті.

Таблиця 3.4 - Примірний перелік робочих документів аудитора для перевірки нарахування заробітної плати та її оподаткування у КП «Міськводоканал»

№ п/п	Назва аудиторського документа	№ документа
1	Лист-замовлення	
2	Лист згода	
3	Договір на проведення аудиту	
4	Анкета вивчення системи бухгалтерського обліку	3.2
5	Тест перевірки стану внутрішнього контролю та фінансового обліку нарахування заробітної плати та її оподаткування	3.3
6	Тест внутрішнього контролю з аудиту дотримання трудового законодавства та розрахунків з оплати праці у КП «Міськводоканал»	3.4
7	Об'єкти аудиту нарахування заробітної плати та її оподаткування у КП «Міськводоканал»	3.4
8	План аудиту розрахунків за виплатами працівникам. Програма аудиту нарахування заробітної плати та її оподаткування.	3.5 3.6
9	Додаткові процедури щодо організації обліку праці та оперативного економічного контролю за використанням праці та фонду її оплати	3.7
10	Фактографічна інформація що використовується під час нарахування заробітної плати та її оподаткування у КП «Міськводоканал»	3.8
11	Відомості виявлених порушень первинних документів з нарахування заробітної плати та її оподаткування	3.9
12	Перевірка відповідності даних аналітичного та синтетичного обліку нарахування заробітної плати, інших виплат та оподаткування	3.10
13	Контроль на завершальному етапі перевірки	3.11
14	Звіт про виконання графіку перевірки	3.16
15	Аудиторський висновок	

Джерело: узагальнено автором

Таблиця 3.5 – Фрагмент робочого документа «Перевірка утримань із заробітної плати працівників підприємства»

№ п/п	Місяць	ПІБ	База оподаткування			Утримання ПДФО		
			За відомістю	За даними аудитора	Відхилення	За відомістю	За даними аудитора	Відхилення
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			Утримання військового збору			Утримання профспілкових внесків		
			За відомістю	За даними аудитора	Відхилення	За відомістю	За даними аудитора	Відхилення
			10	11	12	13	14	15

Джерело: розроблено автором

Таблиця 3.6– Фрагмент робочого документа «Відомість узагальнення інформації щодо обліку допомоги з тимчасової непрацездатності»

Місяць	Нараховані лікарняні		Розрахунки із фондом соціального страхування (ФСС)		
	За рахунок підприємства	За рахунок ФСС	Заборгованість ФСС на початок поточного періоду	Погашена заборгованість ФСС протягом поточного періоду	Залишок заборгованості ФСС на кінець поточного періоду
1	2	3	4	5	6
січень					
лютий					
березень					
.....					
грудень					
Разом					

Джерело: розроблено автором

Таблиця 3.7 – Фрагмент робочого документа «Відомість обліку нарахованого єдиного соціального внеску»

Місяць	Нараховано єдиного соціального внеску (ЄСВ)					Всього
	На заробітну плату	На лікарняні	За договорами ЦПХ	Сума додатково нарахованого ЄСВ до суми з/п менше мін.	На інші види виплат	
1	2	3	4	5	6	7
січень						
лютий						
березень						
.....						
.....						
грудень						
Разом						

Джерело: розроблено автором

Міжнародний стандарт аудиту 230 «Документування» [11], чітко визначає, аудитор зобов'язаний забезпечити документування аудиторської перевірки, як доказ того, що аудиторська перевірка була спланована і проведена у відповідності до Міжнародних стандартів та вимог українського законодавства, а також забезпечення перевірку доказами, щодо висловленої думки.

Основний етап перевірки, якраз і полягає в тому, щоб отримати достатню кількість аудиторських доказів, шляхом проведення відповідних аудиторських процедур, при цьому всі дії аудитора повинні бути задокументовані в робочих документах (Таблиця 3.5, 3.6, 3.7).

Завершується аудиторська перевірка, як зазначено раніше, оформленням аудиторського висновку та підписання акту виконаних робіт.

Вся документація, яка створена перед або під час проведення аудиторської перевірки, формує папку-досьє, інформація яка в ній зберігається є конфіденційною, доступ до якої обмежений, використовується для оцінки якості наданих послуг аудитором (аудиторською фірмою).

3.3 Підсумкові документи за результатами надання аудиторських послуг

Як визначено вимогами статті 7 Закону від 21 грудня 2017 року №2258-VIII (у редакції Закону №3720-IX від 20 червня 2024 року) [20] підставою щодо надання аудиторських послуг вважається договір, який обов'язково укладається між суб'єктом аудиторської діяльності та замовником.

Якщо виконуються неаудиторські послуги, то підставою може бути, як договір, так і письмове або усне звернення клієнта.

Законодавчим актом України дозволено можливість застосування суб'єктом аудиту при наданні послуг стандартів аудиту Великої Британії або Сполучених Штатів Америки, крім звичайно надання послуг з обов'язкового аудиту або послуг з виконання інших обов'язкових завдань.

06 серпня 2004 року Аудиторська Палата України, як вищий орган управління аудиторською діяльністю видає лист за №2-309 «Щодо прийняття

рішення про застосування Міжнародних стандартів аудиту», яким було призупинено дію Національних нормативів аудиту з 01 січня 2004 року та дозволено використовувати Міжнародні стандарти аудиту, забезпечення впевненості та етики [34]

Це на думку Вищого Керівництва, дозволить українським аудиторам, використовувати міжнародний досвід, підвищити якість аудиторських послуг, а також можливість контролювати якість з боку професійних організацій аудиторів.

Договір є офіційним документом, і в загальних рисах практично не відрізняється від звичайних договорів, що використовуються у підприємницькій діяльності

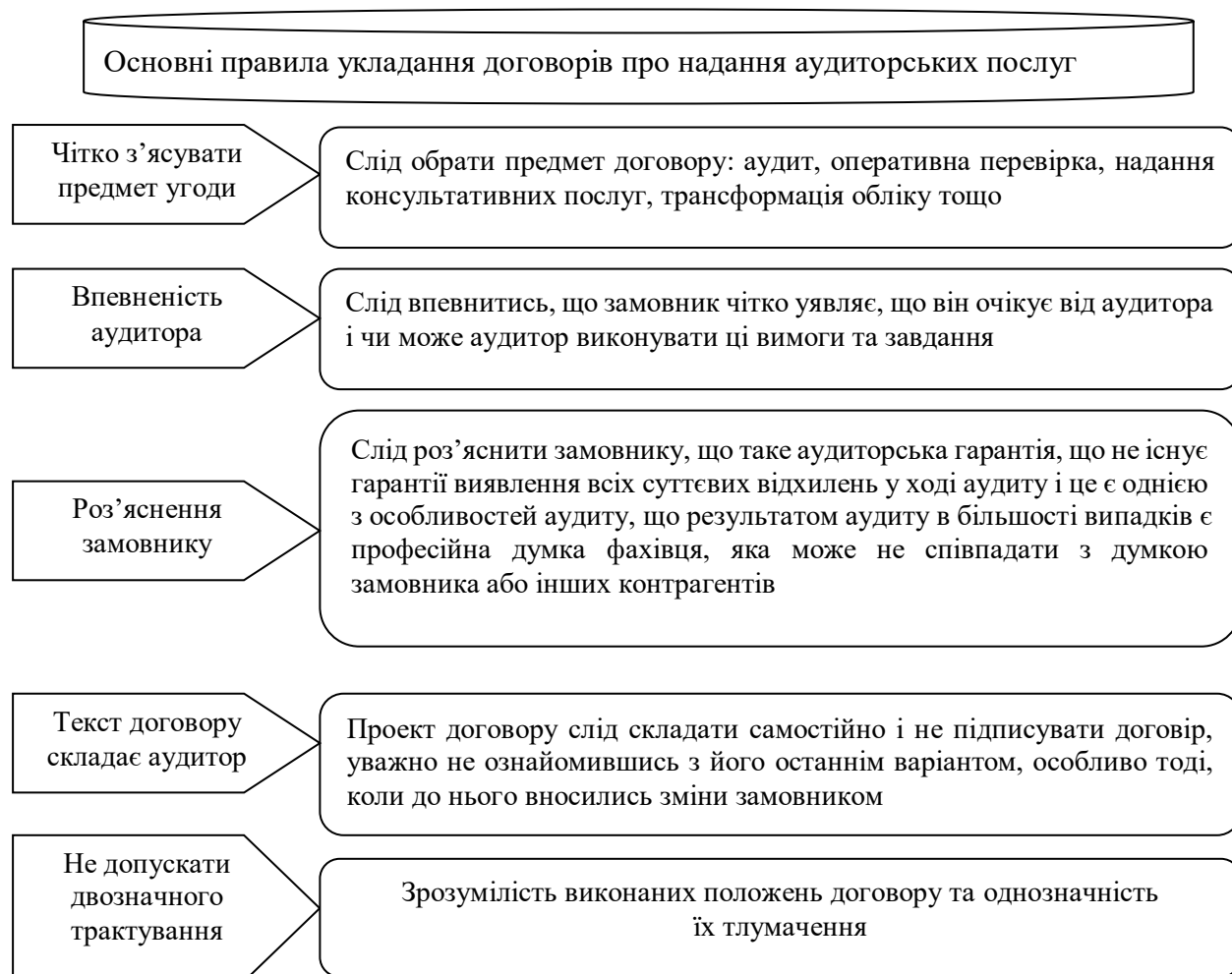

Рисунок 3.9 – Основні правила укладання договору

Джерело: розроблено автором

Крім укладення договору, сторони зобов'язані в будь-якому разі погодити предмет, ціну та строк дії договору. Зміна ціни та інших попередніх домовленостей (Рисунок 3.7) після укладення договору допускається лише у випадках і на умовах, встановлених договором або законом.

Рисунок 3.10 – Причина зміни попередніх домовленостей

Джерело: розроблено автором

Аудитор повинен достатньо розуміти системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю замовника, щоб спланувати аудиторську перевірку й розробити ефективний аудиторський підхід.

Він повинен використовувати своє професійне судження для оцінки аудиторського ризику і для розробки аудиторських процедур, щоб забезпечити зменшення цього ризику до допустимо низького рівня.

Єдиної методики визначення величини аудиторського ризику не існує. Кожною фірмою чи аудитором проводяться самостійно розрахунки ризику.

Аудиторський ризик присутній при проведенні будь-якого виду аудиту, хоч ступінь ризикованості буде різним.

Детальна характеристика структури та складових частин аудиторського ризику наведено на Рисунку 3.9.

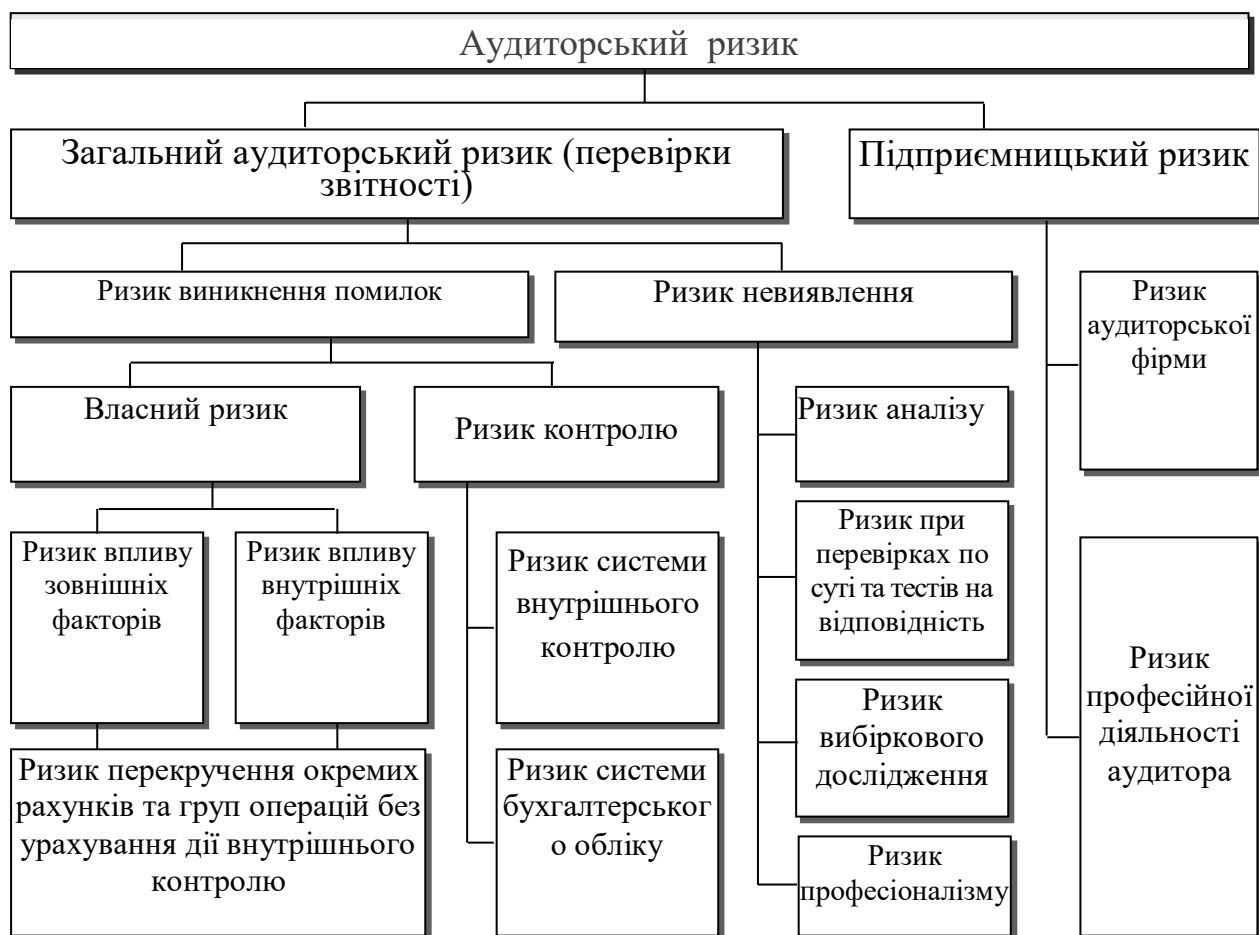

Рисунок 3.11 – Структура та складові аудиторського ризику

Джерело: розроблено автором

У статті 14 Розділу II Закону №3720-IX [20] передбачено, що аудиторський звіт, як підсумковий документ, повинен забезпечити впевненість користувачів в тому, що фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах відповідає основним вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародним стандартам фінансової звітності та вимогам інших нормативних документів.

Відмінності котрі мали місце раніше, на сьогодні законодавець прибрав, тобто і згідно Закону, і відповідно з Міжнародним стандартом аудиту 700 «Формулювання думки та надання звіту щодо фінансової звітності», МСА 705 «Модифікація думки у звіті незалежного аудитора» передбачено, що за результатом аудиту фінансової звітності надається аудиторський звіт, а також визначені вимоги до форми аудиторського звіту[11].

Таблиця 3.8 – Звіт незалежного аудитора за МСА

Розділ	Обов'язковість включення
Думка аудитора (за видами думки)	Обов'язково
Основа для думки (за видами думки)	Обов'язково
Суттєва невизначеність щодо безперервності	Де це застосовне
Ключові питання аудиту	У обов'язкових випадках, передбачених МСА 701, або за рішенням аудитора
Інша інформація	Коли фінансова звітність є частиною річної інформації, яка оприлюднюється разом з фінансовою звітністю, але містить іншу інформацію
Відповідальність за фінансову звітність	Обов'язково
Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності	Обов'язково. Може бути розміщено окремо.
Інша відповідальність аудитора – «Звіт щодо вимог інших законодавчих та нормативних актів»	За наявності інших законодавчих вимог, в тому числі згідно вимог статті 14 Закону №3720-ІХ, Звіту про корпоративне управління.
Повне ім'я партнера із завдання	Обов'язково
Підпис, адреса аудитора, дата звіту	Обов'язково

Джерело: складено автором за джерелом [2]

Дата аудиторського звіту не може бути раніше, від дати, на яку аудитор отримав прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі, на основі яких буде ґрунтуватися думка аудитора щодо фінансової звітності, включаючи докази того, що:

(а). фінансова звітність була складена, всі звіти та розкриття інформації, що входять до складу фінансової звітності підписані управлінським персоналом; та

(б). ті кого наділено визнаними повноваженнями (ну це як правило, керівник та головний бухгалтер), підтвердили, що вони несуть відповідальність за цю фінансову звітність.

В Україні практикуючі аудитори вирішують, це питання простіше, вони вимагають листа запевнення від управлінського персоналу.

Ще одне ключове питання на яке потрібно звертати увагу, завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності не повинно включати надання впевненості щодо майбутньої дієздатності юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється, а також ефективності або результативності діяльності її органів управління або посадових осіб із провадження господарської діяльності на сьогодні або в майбутньому.

ВИСНОВКИ

У результаті проведених досліджень при підготовці та написанні кваліфікаційної роботи, нами були зроблені наступні висновки:

1. Бухгалтерський облік – це система, за допомогою якої здійснюється фіксації інформації щодо операцій, які відбуваються в окремого суб'єкта господарювання. В системі бухгалтерського обліку можна ідентифікувати чотири основних компоненти: - об'єкт бухгалтерського обліку; - суб'єкт реалізації бухгалтерського обліку; - обліковий процес; - результати облікового процесу.

2. На нашу думку, заробітна плата являє собою будь-яку винагороду чи заробіток, яка виплачується робітнику за фактично виконані роботи або надані послуги у відповідності до його трудового договору, фактично, в більшості випадків, представлена в грошовій формі, яка виступає головним чинником матеріальної зацікавленості працівників підприємства чи установи у досягненні передбачених високих кінцевих результатів їхньої праці.

Провівши власні дослідження, підходів сучасних науковців щодо трактування змісту поняття «заробітна плата», нами ідентифіковано їх різносторонність та широту щодо визначення відповідного поняття.

3. Управління заробітною платою є критичним аспектом ведення будь-якого бізнесу із залученням праці найманих працівників, і це може викликати широкий ореол проблем.

4. Подальша уніфікація бухгалтерського обліку за національними та міжнародними стандартами є необхідною і неминучою. Це обумовлює потребу вдосконалення національних бухгалтерських положень для відповідності міжнародним вимогам, оскільки застосування МСФЗ сприяє інтеграції у глобальну економіку та посиленню міжнародних господарських взаємовідносин.

5. Предметом дослідження та обговорення науковців і практиків тривалий час, були різні аспекти правового регулювання військового збору, а у період воєнного часу реформування даного платежу набувають особливого значення.

З одного боку, військовий збір є відчутним навантаженням на доходи громадян і бізнесу. Він збільшує загальний рівень податкового навантаження, що може призводити до зниження споживчих витрат і інвестиційної активності. Однак у період воєнного стану більшість населення розуміє необхідність такого збору, оскільки це прямо впливає на спроможність держави захищати свої території. Для бізнесу військовий збір є важливим фактором відповідальності за національну безпеку.

6. Комунальне підприємство «Міськводоканал» Сумської міської ради, котре обрано в якості об'єкта дослідження при виконанні кваліфікаційної роботи створене з метою забезпечення підприємств, установ, організацій та населення водою, здійснює відведення стічних вод та очистку стічних вод.

Основні види діяльності: централізоване водопостачання; централізоване водовідведення; проектування об'єктів архітектури.

Основна продукція суб'єкта господарювання «Міськводоканал» СМР це реалізація водопостачання (47%) та приймання водовідведення (44%) від фізичних та юридичних осіб.

Основні економічні показники підприємства підтверджують зростання як чистого доходу, так і собівартості реалізованої продукції.

В КП «Міськводоканал» чистий фінансовий прибуток у 2024 році у порівнянні з 2022 роком- збільшився на 33686 тис. грн., це відбулося за рахунок фінансової підтримки Сумської міської ради в розмірі 111956 тис. грн. та безоплатно отриманих активів в сумі 15642 тис. грн.

7. Business automation software for Payroll and HR management, розраховане для забезпечення нагальних потреб бухгалтерської служби підприємств самих різноманітних галузей економіки.

Програмне забезпечення є комплексним рішенням, вона дозволяє як здійснювати нарахування заробітної плати, розраховувати відповідні утримання та нарахування податків і зборів на фонд оплати праці, але і обслуговувати операції кадрової політики. Даний продукт за недовгий час існування на ринку, довів свою ефективність, усі рішення, в повній мірі відповідають чинному українському

законодавству та засновані на передовому досвіді успішних вітчизняних підприємств.

8. Табель обліку робочого часу- це первинний офіційний документ, у якому ведеться щоденний облік явки на роботу, відпусток, лікарняних, днів відрядження та інших форм присутності/відсутності працівників на роботі. Кожен відділ заповнює свій табель окремо і наприкінці місяця вони подаються до Планово-економічного відділу, де вони опрацьовуються фахівцями з організації праці підприємства.

Після опрацювання Планово-економічним відділом табеля передаються до бухгалтерії для остаточного нарахування заробітної плати.

Програмний продукт ефективно використовує екран, дозволяючи користувачу одночасно отримувати великий обсяг необхідної інформації.

9. У програмі «BAF-ЗУП» яка використовується комунальним підприємством для автоматизації розрахунків по заробітній платі, вмонтований блок «Податки і внески», котрий дозволяє автоматизувати обчислення податків, які запроваджені у відповідності з чинним законодавством України.

Програмне забезпечення формує комплекс даних про доходи працівників, сплачені податки та внески до соціальних і інших фондів, що дозволяє формувати регламентовану, статистичну та аналітичну звітність.

10. Щомісячно, до 20 числа наступного місяця, КП «Міськводоканал» подає податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску.

11. «М.Е.Дос» - це програма електронного документообігу та звітності для бухгалтерів та підприємців, яка дозволяє створювати, підписувати та подавати звітність до контролюючих органів, а також обмінюватися первинними документами з контрагентами в електронному вигляді.

12. Аудит розрахунків за виплатами працівникам у комунальному господарстві є надзвичайно актуальним. Аудит допомагає перевірити правильність розрахунків із працівниками, з бюджетом за податками і зборами, забезпечує

дотримання законодавства та ефективність управління в даній сфері. Варто відзначити, що якість аудиту залежить від значної кількості факторів та намірів, кваліфікації осіб, які залучені до перевірки.

Аудит розрахунків слід розглядати як комплексну процедуру, що охоплює основні напрями перевірки та можливі завдання, з урахуванням чітко визначеної мети і використання різних методів організації аудиту.

13. Методологію організації аудиту доцільно розглядати з позиції господарських операцій, пов'язаних із нарахуванням, утриманням та виплатою заробітної плати. Під методологією аудиту, розуміють сукупність прийомів та процедур, що використовуються для оцінки стану об'єктів перевірки. Вона охоплює як загальні етапи аудиту, так і специфічні методи, такі як документальна і фактична перевірка, аналіз даних, інвентаризація, тестування та інтерв'ю.

14. На нашу особисту думку потрібне удосконалення законодавства у сфері фінансового контролю та моніторингу, модернізація національних нормативів аудиту, продовження гармонізації на основі міжнародних та європейських стандартів. Одним із можливих напрямів удосконалення аудиторської діяльності є розробка і впровадження у практику основ і правил створення робочої документації, створення альбому форм аудиторських робочих документів, видання на державному рівні методичних рекомендацій щодо складання плану та програми проведення аудиту, тощо.

Аудит і аудиторська діяльність в цілому, це достатньо трудомісткий та відповідальний процес. Тому, для спрощення та підвищення ефективності роботи, економії робочого часу, з отриманням більшої кількості та більш якісних результативних показників доцільно ввести використання комп'ютерної техніки і цифрових сучасних технологій у сферу аудиту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Будько О.В., Лобас І.С. Удосконалення організації обліку праці та розрахунків з персоналом підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. №2. С. 37-41. URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/7-1.pdf> (дата звернення 25.11.2025).
2. Гаєвська Н.І., Жук В.М. Аудиторський звіт: вимоги МСА та практика в Україні: посібник. К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2021. 44 с.
3. Гордієнко М.І. Огляд змін податкового законодавства України в період дії військового стану. Науковий журнал «Молодий вчений». 2023. №1 (113) січень/«Young Scientist». № 1 (113). January. 2023. 158-162 р.р. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-1-113-31> (дата звернення 05.11.2025).
4. Гуренко Т.О. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний час. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1153/1111> (дата звернення 20.11.2025).
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року №291 (у редакції наказу №1732-24 від 13 грудня 2024 року). Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 12.10.2025).
6. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України (поточна редакція від 01 січня 2020 року). Верховна Рада Україна. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 25.10.2025).
7. Кодекс законів про працю України: Закон України №322-VIII від 10 грудня 1971 року (у редакції Законів №4339-IX, №4353-IX від 02 травня 2025 року). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 22.11.2025).

8. Конвенція про захист заробітної плати №95: ухвалена Міжнародною організацією праці 1919-1964 роки. Том 1. Міжнародне бюро праці. Женева. (переглянута 23 червня 1992 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_146#Text (дата звернення 05.12.2025).

9. Кузнєцова І. В., Гордієнко М. І. Особливості організації розрахунків з оплати праці в умовах воєнного стану. *International Scientific and Practical Conference «Theory and Practice of Modern Management, Accounting, Economics, and Law: Global Dimension and Local Specifics»: Conference Proceedings (Boston, USA, September 30, 2025). Boston, USA: Golden Quill Publishing, 2025. 48 pages. P. 17-22*

10. Кузнєцова І. Роль та значення військового збору у фінансовій системі України. *Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 18 листопада 2025 р.) / за ред. проф. Назаренка О.В. Суми: СНАУ, 2025. 368 с. (С. 173-175).*

11. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості. Видання 2016-2017 років. Частина 1. Міжнародної федерації бухгалтерів (МФБ) (International Federation of Accountants (IFAC)). URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf (дата звернення 30.11.2025).

12. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 (МСБО 19) «Виплати працівникам». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_011#Text (дата звернення 01.12.2025).

13. Міжнародні стандарти фінансової звітності: версія перекладу українською мовою 2011 рік (у редакції на 12 березня 2013 року). Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text (дата звернення 01.12.2025).

14. Мокієнко Т.В., Прийдак Т.Б., Сіренко О.В. Утримання із заробітної плати: від дев'яностих до сьогодні. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2021/10.pdf (дата звернення 02.12.2025).

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: наказ Міністерства фінансів України від 28 жовтня 2003 року №601 (у редакції наказу №1020-20 від 03 листопада 2020 року). Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text> (дата звернення 01.12.2025).

16. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в підприємницькій сфері. URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1> (дата звернення 30.11.2025).

17. Онищенко Віктор. Первинні документи: що вважають первинкою та як її оформити. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7052-pervinn-dokumenti-v-buhgalterskomu-oblku> (дата звернення 01.12.2025).

18. Остапенко Л.О., Ярунів А.П., Лось Н.А. Томашевська Ю.В. Окремі питання правового регулювання оплати праці. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2025. Випуск 44. С. 22-27. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14204487> (дата звернення 01.12.2025).

19. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України №996-XIV від 16 липня 1999 року (у редакції Закону №3257-IX від 03 вересня 2024 року). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 01.10.2025).

20. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21 грудня 2017 року №2258-VIII (у редакції Закону №3720-IX від 20 червня 2024 року). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 01.11.2025).

21. Про оплату праці: Закон України №108/95-ВР від 24 березня 1995 року (у редакції Закону №3680-IX від 24.08.2024 року). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.11.2025).

22. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України №2136-IX від 15 березня 2022 року (у редакції Закону № 4412-IX від 14

червня 2025 року). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення 21.11.2025).

23. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників: Закон України від 12 травня 2022 року №2253-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-20> (дата звернення 22.11.2025).

24. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України одо оптимізації трудових відносин: Закон України від 01 липня 2022 року №2352-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-20> (дата звернення 01.12.2025).

25. Податковий Кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 року №2755-VI (у редакції Закону №005p710-25 від 26 листопада 2025 року – про визнання конституційними окремих положень). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 01.12.2025).

26. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпеченості збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану: Закон України від 10 жовтня 2024 року №4015-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4015-20#Text> (дата звернення 21.11.2025).

27. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: Закон України від 28 грудня 2014 року №71-VIII (у редакції Закону №3817-IX від 01 січня 2025 року). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/71-19#Text> (дата звернення 01.12.2025).

28. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України: Закон України від 31 липня 2014 року №1621-VII (у редакції Закону №3817-IX від 01 січня 2025 року). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-18#Text> (дата звернення 01.11.2025).

29. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 року №88 (у

редакції наказу №0323-23 від 09 березня 2023 року). Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Tex> (дата звернення 01.12.2025).

30. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року №635 (у редакції наказу №0337201-22 від 18 жовтня 2022 року). Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru#Text>(дата звернення 01.12.2025).

31. Про затвердження типових форм первинної документації зі статистики праці: наказ Державного комітету статистики України від 05 грудня 2008 року №489 (у редакції наказу №0496202-09 від 01 січня 2010 року). Державний комітет статистики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0489202-08#Text>(дата звернення 01.10.2025).

32. Скрипник С.В., Шепель І.В. Методика і практика застосування міжнародних стандартів аудиту. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №19-20. С. 52-58. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/19-20_2020/11.pdf (дата звернення 01.10.2025).

33. Склярчук І.П., Поліщук М.В. Особливості організації обліку розрахунків з оплати праці в сучасних умовах. *Економіка і суспільство*. 2023. Випуск 47. URL: DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-50>(дата звернення 01.10.2025).

34. Щодо прийняття рішення про застосування Міжнародних стандартів аудиту: лист Аудиторської Палати України №2-309 від 06 серпня 2004 року. Аудиторська Палата України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-309230-04#Text>(дата звернення 01.10.2025).

35. IFRS: International Financial Reporting Standards. Issue Brief 29 October URL: <https://rpc.cfainstitute.org/en/policy/positions/international-finance-reporting-stds> (дата звернення 01.12.2025).

36. Ivankov V., Chukhlib A., Stender S., Azarenkov G., Nazarenko I. Analysis of the prospects for the introduction of digital technologies in the Ukrainian economy and

accounting. REICE: Revista Electrónica De Investigación En Ciencias Económicas. 2023. 11(22), 68–86. URL: <http://surl.li/ojsqq> (дата звернення 01.12.2025).

37. Handbook of international quality control, auditing, review, other assurance, and related services pronouncements. Edition 2015. International Federation of Accountants. Volume 1. 1146 p. <https://www.ifac.org/system/files/publications/files/IAASB-2018-HB-Vol-1.pdf>. (дата звернення 01.12.2025).

38. Global tax guide to doing business in Ukraine. 2022. P. 13-15. URL: [https://www.dentons.com/en/services-and-solutions/global-tax-guide-to-doing-business in/Ukraine](https://www.dentons.com/en/services-and-solutions/global-tax-guide-to-doing-business-in/Ukraine) (дата звернення 01.12.2025).

39. Baah G. Auditing and society: structuration theory perspective on auditor interactions with their clients. Academy of Accounting and Financial Studies Journal. 2022. Volume 26, Issue 6. URL: <http://surl.li/nonvf> (дата звернення 01.12.2025).

ДОДАТКИ